



JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and  
Communication*

# **Samer i svenska dagstidningar**

En innehållsanalys av nyhetsrapporteringen om Europas enda urfolk

**KURS:** *Globala Studier, 61-90 hp*

**PROGRAM:** *Internationellt arbete – Globala studier*

**FÖRFATTARE:** *Jennifer Adolfsén, Elin Ragnarsson*

**EXAMINATOR:** *Karl Hedman*

**TERMIN:** *V/T – 17*

## SAMMANFATTNING

---

Jennifer Adolfsén & Elin Ragnarsson

Samer i svenska dagstidningar

Antal sidor: 33

En innehållsanalys av nyhetsrapporteringen om Europas enda urfolk

---

Denna uppsats undersöker samers utrymme och framställning i svenska dagstidningar. Tidigare forskning visar hur nyhetsmedia innehar en växande makt i att påverka hur olika grupper i samhället uppfattas och behandlas. Bland annat exemplifierar den tidigare forskningen hur urfolk och minoriteter begränsas i sitt mediala utrymme och framställs på ett homogent och fördomsfullt sätt. I föreliggande studie undersöks vilket utrymme den samiska befolkningen får i svensk nyhetsrapportering, vad för typ av samerelaterade nyheter som uppmärksammas samt hur samerna framställs i rapporteringen. Metoden som har använts för att besvara frågeställningarna är en innehållsanalys med både kvalitativa och kvantitativa inslag, där tidningsartiklar från tre svenska dagstidningar har studerats under tidsperioden av ett år. Resultatet visar bland annat hur samerna får ett begränsat medialt utrymme och att när de väl uppmärksammas är det ofta ett stort fokus på kulturella nyheter, medan händelser som kan anses viktiga för den samiska befolkningen marginaliseras. Därefter har resultatet analyserats utifrån den postkoloniala teorin, och därmed kunde samband urskiljas mellan Sveriges historiska relation till den samiska befolkningen och medias framställning av dem.

---

Sökord: samer, Sápmi, nyhetsmedia, postkolonialism, andrafiering, representation, innehållsanalys

---

**Postadress**  
Högskolan för lärande  
och kommunikation (HLK)  
Box 1026

**Gatuadress**  
Gjuterigatan 5

**Telefon**  
036 – 10 10 00

## ABSTRACT

---

Jennifer Adolfsén & Elin Ragnarsson

Sami in the Swedish Newspapers

Number of pages: 33

A content analysis of the news reporting of Europe's only indigenous people

---

This paper examines the Sami peoples representation in Swedish newspapers. Previous research show that news media holds a growing power in affecting how different groups are perceived and being treated in today's society. It shows how indigenous people and minorities are limited in the news media and portrayed in a homogeneous and biased way. This study examines to which extent the Sami population is being seen in the Swedish news media, what kind of Sami related news that are being reported and, how the Sami people are being presented. The method used to answer the thesis questions is a content analysis with complementary qualitative and quantitative elements. Articles published in three Swedish newspapers during the period of one year have in this study been examined. The result indicates that Sami culture is given a lot of space in the reported news, while other important events and questions concerning the Sami people are less visible. The result is analyzed on the basis of postcolonial theory, and connection could thus be distinguished between Sweden's historical relationship with the Sami population and the media's presentation of the group.

---

Key words: sami, Sápmi, news media, postcolonialism, othering, representation, content analysis

---

**Mailing address**

School of Education  
And Communication  
Box 1026  
551 11 Jönköping

**Address**

Gjuterigatan 5

**Telephone**

036 – 10 10 00

# Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b> .....	1
<b>1.1 Syfte och Frågeställningar</b> .....	2
<b>1.2 Avgränsning</b> .....	2
<b>1.3 Disposition</b> .....	2
<b>2. Bakgrund</b> .....	3
<b>3. Tidigare Forskning</b> .....	5
<b>3.1 Minoritets- och urfolksgrupper</b> .....	5
3.1.1 Bristande medialt utrymme .....	5
3.1.2 Stereotyper och fördomar .....	6
<b>3.2 Samer</b> .....	7
3.2.1 Samernas mediala framställning .....	7
3.2.2 Samernas upplevelse av fördomar .....	8
<b>3.3 Sammanfattning</b> .....	9
<b>4. Teoretisk förankring</b> .....	10
<b>4.1 Postkolonialism och andrafiering</b> .....	10
<b>4.2 Stereotypisk representation av den andre</b> .....	10
<b>4.3 Stereotypa bilder av samer</b> .....	11
4.3.1 Kulturbäraren .....	11
4.3.2 Renskötaren .....	12
4.3.3 Konfliktsökaren .....	12
<b>5. Metod</b> .....	13
<b>5.1 Val och beskrivning av metod</b> .....	13
<b>5.2 Urval och presentation av tidningar</b> .....	14
<b>5.3 Beskrivning av genomförande</b> .....	15
5.3.1 Kodning – reduktion av data .....	15
5.3.2 Tematisering – presentation av data .....	16
5.3.3 Summering – slutsatser och verifiering .....	17
<b>5.4 Etiska hänsynstaganden</b> .....	17
<b>5.5 Svårigheter och källkritiska överväganden</b> .....	18
<b>6. Resultat</b> .....	19
<b>6.1 Utrymme</b> .....	19

<b>6.2 Innehåll</b> .....	20
6.2.1 Politik .....	21
6.2.2 Natur och näringar .....	22
6.2.3 Kultur .....	23
6.2.4 Diskriminering och okunskap .....	24
6.2.5 Konfliktorienterat innehåll .....	25
<b>6.3 Framställning och stereotyper</b> .....	26
<b>7. Analys</b> .....	27
<b>7.1 Samernas begränsade mediala uppmärksamhet</b> .....	27
<b>7.2 Innehåll – ett ensidigt fokus</b> .....	28
<b>7.3 En fördomsfull framställning</b> .....	30
7.3.1. De tre stereotyperna .....	30
<b>8. Diskussion och avslutning</b> .....	31
<b>9. Referenslista</b> .....	35
<b>10. Bilaga</b> .....	39

# 1. Inledning

”Samer bor i kåtor på fjället”, ”samerna är mörka och små med sneda ögon”, och ”en riktig same äger renar”. Detta är bara några av de fördomar som den samiska befolkningen möter i det svenska majoritetssamhället. Citaten är hämtade från en föreläsning med historikern Anna-Lill Ledman, i vilken Ledman vill sprida medvetenhet om hur fördomarna kring samer har skapats och reproducerats genom historien fram tills idag. Hon beskriver hur historiska stereotyper av samerna i högsta grad lever kvar i det svenska samhället, inte minst när samiska frågor lyfts i medierna (Ledman, 2014).

Världens urfolk bär med sig värdefull historia, kultur och traditioner, och trots att de är bosatta i mer än 90 av världens länder är dessa grupper fortfarande marginaliserade, förbisedda och saknar ofta rättigheter likvärdiga majoritetssamhällets (Samiskt informationscentrum, u.å.-a). Av världens 4000-5000 existerande urfolksgrupper är samerna den enda som räknas som urfolk inom Europas gränser (Baer, 2005). Genom tiderna har samerna fått utstå diskriminering genom bland annat kolonisering, begränsade rättigheter och assimilering (Samiskt informationscentrum, u.å.-b). Trots politiska förändringar och erkännande av samerna som både nationell minoritet, urfolk och folk visar undersökningar hur en skev och fördomsfull syn på gruppen lever kvar än idag (Sametinget, 2016).

Att majoritetssamhällen ofta har en fördomsfull syn på minoriteter byggd på negativa egenskaper, återfinns i den postkoloniala teorin om synen på ”den andre”. Genom att tydligt distansera sig från de utomstående, som man framhäver som underlägsna och annorlunda sig själva, och samtidigt upphöja den egna gruppens kultur och egenskaper definieras ett starkt “vi och dem” (Ashcroft, Griffiths & Tiffin, 1998). Enligt forskning återfinns detta postkoloniala och rashierarkiska synsätt i relationen mellan det svenska majoritetssamhället och den samiska befolkningen, både historiskt och i nutid. Den svenska politiken, medierna och samhället i allmänhet brister i kunskap om den samiska befolkningen och innehar just stereotypiska fördomar om dem (Ledman, 2014). Studier visar också hur samer själva upplever att bland annat media framställer dem på ett nedvärderande och homogent sätt, istället för som de enskilda individer med olika identiteter som de faktiskt är (Brodin & Pikkarainen, 2008).

Den media som har till syfte att sprida och förmedla nyheter har en viktig betydelse i samhället på grund av sin roll i att förmedla information och sprida kunskap om olika fenomen, händelser och specifika grupper. Tv, tidningar och radio styr själva vilken typ av information som publiceras och hur den förmedlas, vilket ger dem stor makt i att påverka hur enskilda individer uppfattar verkligheten, sig själva och “den andre”. Media har en viktig roll i formandet av sociala identiteter och grupper och individer som anses ha lägre status eller med mindre samhällsstöd kan nekas eller få begränsat medialt utrymme och sakna rättvis representation (Georgiou & Silverstone, 2005). Det som publiceras i media bör vara objektivt, balanserat och samtidigt opartiskt, men i länder med en dominant kultur riskerar minoritetsgrupper att bli marginaliserade eller utelämnade från nyhetsflö-

det eftersom de inte anses passa in i mallen (Mahtani, 2001). I Sverige kritiseras till exempel nyhetsrapporteringen för att förstärka skillnader mellan det svenska samhället och de individer som skiljer sig från majoritetsgruppen (SVT Nyheter, 2011).

Att undersöka svenska dagstidningars framställning av en minoritetsgrupp har stor relevans i dagens Sverige, dels med tanke på hur flera grupper upplever sig utsatta och diskriminerade inom landets gränser, och även på grund av mediernas växande betydelse i samhället. Eftersom dagstidningar har en viktig roll i samhällets kunskapsspridning och opinionsbildning blir deras framställning av olika grupper betydande för enskilda individers uppfattningar om dessa (Georgiou & Silverstone, 2005). Att ha ett specifikt fokus mot den samiska befolkningen grundar sig dels i intresset för att gruppen skiljer sig från andra svenska minoriteter i sin identifiering som urfolk, samt i vikten av att granska hur Sveriges koloniala förflutna kan påverka samhället än idag. Med detta i åtanke ska föreliggande undersökning studera vilket medialt utrymme samer får i den svenska nyhetsrapporteringen och vilken typ av nyheter relaterade till samerna som rapporteras samt att analysera hur nyhetsmedia framställer den samiska befolkningen.

## **1.1 Syfte och Frågeställningar**

Syftet med undersökningen är att studera vilket medialt utrymme samer får i den svenska nyhetsrapporteringen med fokus på dagstidningar, vad det är för nyheter man rapporterar om och hur samer framställs i denna rapportering.

1. Vilket medialt utrymme får samer i svenska dagstidningar?
2. Vilka ämnen skrivs det om i samband med samer?
3. Hur framställs samer i svenska dagstidningar?

## **1.2 Avgränsning**

Den föreliggande undersökningen har baserats på tre stycken svenska dagstidningar som valdes ut då alla är samma typ av tidning, det vill säga dagstidning, men täcker olika geografiska områden. Den första, Norrbottens-Kuriren, har täckningsområde i norra Sverige och området Sápmi där en stor del av samerna lever. Nästa är Göteborgs-Posten, som ges ut i Västsverige. Slutligen valdes Dagens Nyheter, en mer rikstäckande dagstidning men med fokus på Sveriges storstadsområden. Artiklarna som analyserades valdes ut efter sökning med specifika sökord via Retriever Mediearkivet, där de med irrelevant innehåll, exempelvis kalendrar, frågetävlingar och tv-tablåer, sällades bort. Undersökningsperioden är ett år och sträcker sig från första april 2016 till första april 2017.

## **1.3 Disposition**

Studiens första del innehåller en inledning med avsikt att väcka intresse och ge läsaren en inblick i den problematik som ska undersökas, vilket inkluderar studiens syfte och frågeställningar samt avsnitt för avgränsning och disposition. Därefter följer ett bakgrundskapitel för att tillförse läsaren

med nödvändig, grundläggande information om den samiska befolkningen, den historiska relationen mellan majoritetssamhället och samerna samt en problematisering av medias roll i postkolonial framställning. Bakgrundsavsnittet syftar till att sätta studien i en kontext samt att skapa en förförståelse för undersökningens relevans och innehåll. I studiens tredje kapitel följer en redogörelse för den tidigare forskning som finns inom ämnet och som resulterat i föreliggande studies syfte och metodval. Den tidigare forskningen är uppdelad i ett avsnitt om den övergripande internationella forskningen som finns inom området, och ett avsnitt med forskning inom området som fokuserar på samer. Vidare presenteras studiens teoretiska förankring, som inleds med att beskriva den huvudsakliga teorin, postkolonialism. Därefter följer en beskrivning av de valda delar inom teorin som används i studien, nämligen representationer och andrafiering. Avsnittet avslutas med tre utkristalliserade stereotyper för den samiska befolkningen, som har utgångspunkt i studiens teori, bakgrund och tidigare forskning. Undersökningens femte kapitel är en metodbeskrivning där metodval, urval, genomförande och svårigheter för studien beskrivs. Därefter följer ett kapitel om undersökningens resultat som är uppdelat i rubriker som skapats utifrån frågeställningarnas innehåll och ordning. Vidare följer analytiska reflektioner av resultatavsnittet i relation till studiens tidigare forskning och teoretiska förankring. Analysen efterföljs av en diskussion där studiens frågeställningar besvaras. Där förs också en reflekterande diskussion kring studiens resultat, studiens relevans i forskningssammanhanget och förslag på framtida forskning. Slutligen följer en källförteckning över studiens källor och avslutas med en bifogad bilaga över undersökningens resultat.

## 2. Bakgrund

Samerna räknas till Europas enda urfolk och är den äldsta etniska grupp som idag existerar i de nordiska länderna. Större delen av den samiska befolkningen bor i Sápmi, ett område uppdelat mellan de norra delarna av Norge, Sverige, Finland och Ryssland. Totalt finns det idag cirka 80 000 samer i Europa, och räknas därför som en förhållandevis liten etnisk grupp. Vissa hävdar att gruppen är mycket större, men på grund av delade meningar över definitionen av samer saknas en generell konsensus. Samerna har ett eget språk, en egen historia, identitet och social struktur. Traditionellt sett är deras kultur är till stor del präglad av det nära förhållandet mellan människa och natur och Sápmis landområden har nyttjats av samer till allt från jakt till renbete och odling (Baer, 2005).

Sedan den svenska koloniseringen av Norrland under 1300-talet har samerna mött stora utmaningar i förhållande till majoritetssamhället. Förutom en aggressiv assimileringspolitik och rasbiologiska undersökningar har de utsatts för kränkande diskriminering, fått sina landområden och näringar statligt kontrollerade och i förhållande till icke-samer begränsats i sina rättigheter (Pikkarainen & Brodin, 2008). I flera samiska samhällen har statliga auktoriteter totalt lyckats riva upp den samiska kulturen och utplåna det samiska språket (Henriksen, 2008) Senare, under slutet av 1800-talet, fick en "lapp ska vara lapp"-politik framfart i Sverige. Då ville den svenska staten istället tydligt definiera vem som var same genom att sammankoppla dem med rennäring. De samer som inte sysslade med rennäring skulle inte heller anses vara samer. Detta har påverkat hur den svenska samepolitiken ser ut än idag (Ledman, 2014). År 1998 framfördes en ursäkt till samerna för hur de har behandlats historiskt, men trots det har knapp politisk förändring skett. Detta trots att samerna har erkänts både som folk, urfolk och nationell minoritet (Sametinget, 2016).



Under de senaste 30 åren har det skapats internationella regelverk i syfte att skydda världens urfolk, bland annat Förenta Nationernas [FN] deklaration för urfolks rättigheter och International Labour Organization [ILO] konvention No. 169. Trots det kvarstår en stor utmaning i att få stater att acceptera och implementera regelverken fullt ut, vilket ofta grundats i konflikten kring kravet på urfolkens självbestämmanderätt. Liksom många andra av världens urfolk har samerna gjort vad de kan för att hävda sin rätt på en nationell nivå. År 1950 bildades Samernas Riksförbund [SSR], och som första nationella sameorganisation implementerade SSR rennäringen som en viktig del på den nationella politiska agendan (Lantto & Mörkenstam, 2008). Även Sametinget invigdes år 1993 som representant för samerna i den svenska politiken. Det är ett folkvalt politiskt organ och definieras även som en statlig myndighet (Sametinget, 2015).

Trots lagstiftning och införande av samiska representanter inom politiken har Sverige beskrivits av forskare som det mest konservativa nordiska landet när det kommer till att erkänna samiska rättigheter, och till skillnad mot de andra nordiska länderna ger inte den svenska grundlagen något utrymme för dessa (Henriksen, 2008). Samerna saknar fortfarande representation i Sveriges riksdag, och trots internationella påtryckningar, till exempel kritik från FN, har Sverige fortfarande inte ratificerat ILO-konvention No. 169 (Samiskt informationscentrum, u.å.-c). Samerna saknar självbestämmanderätt, och den svenska staten har idag enbart gett samerna möjlighet att bestämma över sin kulturella utveckling, inte den ekonomiska och sociala (Baer, 2005).

Under år 2001 gav de nordiska regeringarna i uppdrag till en expertkommitté att skapa en ny Samekonvention, som syftade till att jämställa samiska rättigheter mellan de olika länderna där samerna lever (Henriksen, 2008). Enligt Sametinget faller konventionen inom redan rådande regelverk som staterna redan åtagit sig att följa, men skulle innebära en större tyngd på att rättigheter och självbestämmande faktiskt implementeras. I februari 2017 lades det färdiga förslaget fram till de samiska parlamenten, organisationerna och samebyarna, och ligger tills vidare under förhandling (Sameetinget, 2017).

### 3. Tidigare Forskning

I följande kapitel presenteras tidigare forskning som undersöker medial framställning av minoriteter och urfolk, där det första avsnittet berör den internationella forskningen inom området och det senare avsnittet har fokus på samerna. Att dessutom beskriva effekter av hur minoriteter och urfolk i allmänhet och samer i synnerhet framställs i media ansågs relevant för studiens senare analys och diskussion. Slutligen följer en sammanfattning, i vilken de viktigaste delarna från respektive huvudavsnitt sammanfattas och sätts i kontext till varandra.

#### 3.1 Minoritets- och urfolksgrupper

Avsnittet Minoritets- och urfolksgrupper exemplifierar forskning över olika minoriteter och urfolk från olika delar av världen, hur dessa representeras i media och vilka effekter det får i samhället. Att särskilja på minoriteter och urfolk är medvetet, eftersom urfolk i sig inte nödvändigtvis behöver vara en minoritet även om det många gånger är fallet. Att studera forskning över minoriteter ansågs trots det relevant, inte bara för att samerna räknas både som urfolk och svensk minoritet (Sameetinget, 2017), utan också för att minoriteter och urfolk generellt sett kan anses ha liknande erfarenheter och utmaningar i samhället.

##### 3.1.1 Bristande medialt utrymme

Flertalet studier har gjorts om minoriteters och urfolks representation i media och om hur den påverkar majoritetssamhällets syn på dessa grupper (Pietikäinen, 2003). Gherasim och Staiculescu (2013) påpekar i sin studie över den romska minoritetsgruppens mediala representation att media är en viktig aktör i samhället, vilken de beskriver som en institution som har makten att förändra hur verkligheten uppfattas. Författaren Simon Cottle (2000) som har skrivit en bok om etniska minoriteter i media förklarar vikten, och även faran, med medias framställning av minoriteter på följande vis;

Most white readers have few daily experiences with minorities. Most readers have few alternative sources for information about minorities. Negative attitudes about minorities are in the interest of most white readers. More than most other topics, ethnic issues provide positive but polarized identification with readers in terms of us and them (Cottle, 2000, s. 36-37).

Georgiou och Silverstone (2005) skriver i sin artikel kring media och minoriteter i det multikulturella Europa om hur minoritetsgrupper mer sällan än ofta syns i media, men när de väl får utrymme så beskrivs de ofta genom stereotypiska, och för dem själva, främmande bilder. Media skapar ett slags ramverk som inkluderar majoriteten och exkluderar de som inte tycks passa in på samma vis, ramverk som bland annat kan vara nationella, regionala, etniska eller religiösa. Gherasim och Staiculescu (2013) uppger att alla individer som media skriver om, både medlemmar i majoritets- och minoritetssamhället, alltid går under vissa gemensamma nämnare; ”normal” eller ”avvikande”, ”utlänning” eller ”medborgare”, ”vi” eller ”den andre”. Mahtani (2001) uttrycker i studien om representation av minoriteter i kanadensisk media hur medlemmar från olika minoritetsgrupper i landet

blivit frågade hur de tycker de blir presenterade i media, och de uttrycker att det till stor del förmedlas negativa och stereotypiska bilder av dem. Dessa grupper kommer ofta på tal i artiklar där de kopplas samman med sociala problem som drogproblem, arbetslöshet, hemlöshet och liknande. Vidare så beskrivs medlemmar från minoritetsgrupper som personer som saknar viktiga åsikter och frågor som bör lyftas i media, istället används de för att vinkla artiklar om majoritetssamhället. Minoriteter som framställs ur en speciell vinkel i media får majoritetssamhället att se bättre ut i vissa ögon, skriver Mahtani (2001).

Mahtani (2001) tar i sin artikel om minoritetsgruppers representation i kanadensisk media upp en undersökning som gjorts av bilder och nyhetsartiklar i sex stora kanadensiska nyhetstidningar. Av de bilder och nyhetsartiklar som hade publicerats under den valda tidsperioden var det endast ett fåtal som tog upp etniska minoriteter på ett eller annat sätt, vilket enligt författaren visar hur majoritetssamhället enkelt kan få uppfattningen att dessa grupper är oviktiga och inte behöver höras. Precis som minoriteter så visar forskning hur även urfolk möter svårigheter i den mediala representationen. En artikel skriven av Covarrubias, Fryberg, Leavitt och Perez (2015) har ett fokus på det amerikanska urfolkets framställning i media, hur detta påverkar fördomar och attityder i majoritetssamhället och hur effekten blir på urfolkets egen identitetsbild. Författarna uttrycker hur den amerikanska urbefolkningen är nästintill osynlig i den dagliga medierapporteringen, men att när de faktiskt får medial uppmärksamhet är de ofta porträtterade på ett gammaldags eller allmänt negativt och homogent sätt. Den fördomsfulla och marginaliserade mediala porträtteringen av ett lands urfolk bekräftas i ännu en artikel gjord av forskaren och författaren Ruth McCausland (2004). Hennes forskning undersöker den mediala framställningen av aboriginerna, Australiens urfolk, och kommer fram till liknande resultat som föregående studie över Nordamerikas urfolk. McCausland beskriver också problematiken i att aboriginerna saknar utrymme i den dagliga medierapporteringen, och vilken makt medierna har när de i vissa fall ändå väljer att porträttera dem. Marañón, Muñiz, Rodríguez och Saldierna (2013) har skrivit ännu en vetenskaplig artikel över medias makt i att skapa och utöka stereotypa föreställningar av minoriteter, i detta fall med fokus på det mexikanska urfolket. De beskriver hur urfolket i Mexiko har ett starkt reducerat utrymme i media, där de alltid ges sekundära roller och begränsade sysselsättningar.

### 3.1.2 Stereotyper och fördomar

Forskning visar att urfolk och minoriteter ofta framställs i media på ett stereotypiskt och fördomsfullt sätt. Gherasim och Staiculescu (2013) har till exempel genomfört en undersökning där framställning av romer i olika tidningar studerades. Studien visade att romer ofta nämndes i samband kriminalitet i olika former och att det var vanligt förekommande att de beskrevs vara misstänkta för brott eller hade blivit arresterade. Generellt sett var det en negativ bild av romerna som förmedlades. Covarrubias, Fryberg, Leavitt & Perez (2015) beskriver hur Native Americans å ena sidan avbildas som ett läder- och fjäderbeklätt, hästridande folk, medan de i andra sammanhang presenteras som fattiga, utbildade och missbrukande. McCausland (2004) diskuterar vikten av att publicera nyheter som kan anses ha ett nyhetsvärde, vilket resulterar i att aboriginerna ofta associeras med kriminalitet, konflikt och i roller som anses vara ett hot mot ordningen i det australiensiska

samhället. Detta förhållningssätt skapar en acceptans att glömma och förminska det våld och förtryck som det australiensiska urfolket har utsatts för genom tiderna. McCausland betonar också problematiken i att en grupp tar sig friheten att analysera och porträttera en annan med hjälp av sina egna verktyg och synsätt. Hon menar att varje grupp borde få ansvaret för sin egen framställning, men att det tankesättet tycks ligga långt från det australiska samhället vid den tidpunkt som artikeln skrevs. Även författarna till artikeln angående det mexikanska urfolket uttrycker, liksom artiklarna över Native Americans och aboriginerna, hur ett flertal olika stereotyper av urfolket har fått grogrund i det mexikanska samhället. Den historiska "indianen" beskrivs delvis genom en idealiserad bild med positiva karaktärsdrag, framhävd som bäraren av den mexikanska kulturen och identiteten. Vidare beskrivs urfolksgruppen som konservativ och bakåtsträvande, som ett hot mot den mexikanska utvecklingen. Slutligen finns en bild av urfolksindividerna i staden, som beskrivs som oflexibel, förorenande och obildad (Marañón, Muñiz, Rodríguez & Saldierna, 2013).

Att individer inom urfolksgruppen aldrig får se representanter för sin egen grupp i media, exempelvis inom roller som lärare, forskare, läkare och advokater, påverkar hur de lär sig att betrakta sig själva genom negativa stereotyper eller i kontrast till majoritetssamhället. McCausland (2004) menar att medias rasistiska förmedling av aboriginerna påverkar det australiensiska samhällets syn på dem som urfolksindivider, vilket också bekräftas vara en konsekvens av de mexikanska mediernas framställning av det mexikanska urfolket (Marañón, Muñiz, Rodríguez & Saldierna, 2013). Det i sig tenderar att leda till diskriminering och utanförskap. Inte bara påverkar det majoritetssamhällets syn på "vi och dem" i förhållande till sitt urfolk, utan också de politiska prioriteringar som formuleras och implementeras i samhället (McCausland, 2004). Att en minoritetsgrupp är representerad mer sällan i media, och genom stereotypiska eller negativa egenskaper, skapar en ojämlikhet mellan grupper i samhället, där den utsatta gruppen får en stor psykologisk nackdel (Covarrubias, Fryberg, Leavitt & Perez, 2015)

## **3.2 Samer**

Detta avsnitt har ett fokus på den tidigare forskning som publicerats kring den samiska befolkningen och den mediala framställningen av dem. Avsnittet är uppdelat i en del som beskriver tidigare forskning över samernas mediala utrymme och framställning, och avslutas med forskning av samernas egna upplevelser av hur de framställs i samhället och vad de anser är orsaken till det.

### **3.2.1 Samernas mediala framställning**

Ett fåtal undersökningar har haft som syfte att undersöka den mediala framställningen av samer. År 2003 publicerades en studie av Sari Pietikäinen som studerade samisk representation i nyhetsdiskursen i Finlands största dagstidning. I denna studie uttrycks det att media och nyheter är en extremt viktig faktor för konstruerandet av den samiska identiteten i Finland, både hur de ser på sig själva och hur majoritetssamhället uppfattar dem. Ännu en studie som undersöker samer i media är gjord på uppdrag av redaktionen Quick Response under 2003. Under tidsperioden av ett kvartal gjorde Josef El Mahdi (2003) en bevakning av ett flertal svenska tidningar med syfte att studera de

nyheter som publicerades kring den samiska befolkningen. I samband med bevakningen genomfördes intervjuer med ett antal samer, journalister och forskare inom området (Sveriges Radio, 2003). Undersökningens resultat visade hur nyhetsrapporteringen kring samer inte bara varit smal till innehåll och storlek, utan dessutom framställd på ett diskriminerande och okunnigt sätt. Även studien av Pietikäinen (2003) bekräftar att nyhetsrapporteringen om samer och relaterade frågor är begränsad. Även om de publicerade artiklarna i den finska dagstidningen handlade om mänskliga rättigheter, minoritetskultur samt lagstiftning var det nämnvärt att artiklarna ofta var väldigt kortfattade och nästan aldrig förklarade följder och effekter. Ett antal artiklar berörde även samisk kultur. I undersökningen av El Mahdi (2003) berörde däremot endast ett fåtal av de artiklarna som handlade om samer frågor som kunde anses viktiga för samer, exempelvis deras rättigheter och kamp som urfolk. Artiklarna beskrivs istället beröra frågor som samisk matlagingskonst, ”samisk massage” och att Hollywood letar filminspelningsplatser inom Sápmi (El Mahdi, 2003).

I rapporten av El Mahdi (2003), framkom det hur bilden av samer bygger på gamla stereotyper och att de flesta händelser kring samer blir nyheter först när de innehåller igenkännande fördomar. En anställd på SVT Sápmi beskriver i rapporten hur de flesta nyheter kring samer är konfliktorienterade, medan frågor som rör exempelvis beslut i Sametinget får mindre utrymme. Den stereotypa bild som ges av samer i nyhetsrapporteringen diskuteras vara en konsekvens av okunskap och fördomar, de pressade resurserna och att nyhetsredaktionernas anställda ofta delar bakgrund och kultur, vilket gör det svårt att nyansera bilden av ”de andra”. Pietikäinen (2003) har en annan syn på vad som kan tänkas påverka hur samer representeras i media. Hon pekar på att bristen på makt i beslutsfattande av samiska frågor, bristen på delaktighet och generell ignorans gentemot samer är en stor orsak till problemet. Fortsatt skriver Pietikäinen att de finska samerna representeras som en mycket homogen grupp. De har själva uttryckt att de porträtteras på ett felaktigt sätt, antingen koltklädda omringade av renar på en fjälltopp eller som alkoholister, giriga och barnsliga. Att porträttera samer och andra urfolk på detta sätt bidrar negativt till bilden som majoritetssamhället har av, och hur samerna själva upplever, hur det är att vara del av den samiska befolkningen. El Mahdi (2003) avslutar sin rapport med att beskriva att en förändring verkar vara på gång. Flera av de intervjuade menar att samer framställs allt mer nyanserat och mindre kolonialt idag jämfört med förr och att samer kommer att få ett allt mer utrymme i takt med att det svenska samhället ser sig som mångkulturellt i allt större utsträckning.

### 3.2.2 Samernas upplevelse av fördomar

Trots en positiv syn på hur samhället förändras visar senare studier fortfarande hur samer anser sig bli bemötta med fördomar och stereotyper (Holmgren, Jacobsson & Omma, 2011). I en undersökning gjord på uppdrag av Diskrimineringsombudsmannen [DO] diskuterar samer själva hur den mediala bilden av dem spelar en stor roll i de fördomar och stereotyper som sprids och byggs på i Sverige (Brodin & Pikkarainen, 2008). Det har gjorts ett flertal studier över samernas egen syn på hur de uppfattas i samhället. I en äldre enkätstudie om samer och diskriminering gjord av Anders Lange (1998) framkommer det hur en majoritet av de medverkande uttryckte att de bedömde Sverige som rasistiskt, och när samma fråga ställdes till andra etniska grupper i Sverige var samerna den grupp där störst andel personer ansåg det. Ytterligare en undersökning gjord inom området återfinns i en artikel av Holmgren, Jacobsson och Omma (2011), i vilken författarna undersöker

unga samers upplevelser av fördomar och diskriminering. Forskarna beskriver hur vissa av de intervjuade i studien uttrycker hur de i det svenska samhället möts med fördomar och avståndstagande, och flera beskrev också hur de alltid kände sig tvungna att försvara och förklara sin kultur och sitt ursprung. De som på något sätt hade en koppling till renskötsel ansåg sig extra utsatta. Resultatet i undersökningen bekräftas i tidigare nämnda rapport skriven på uppdrag av DO som är byggd på samernas egna erfarenheter av diskriminering som det kommer i uttryck i DO:s arbete och har utförts i nära samarbete med samer. I rapporten redogörs det för hur samer i alla åldrar får glåpord kastade på sig, ofta kopplade till symboler som tillhör deras kultur. Fördomarna de möter är bland annat att de lever på bidrag, dricker stora mängder alkohol och är bakåtsträvare (Brodin & Pikkarainen, 2008).

### 3.3 Sammanfattning

Den tidigare forskningen över minoriteter och urfolk i media framhäver medias makt i att påverka hur verkligheten och samhällets olika grupper uppfattas. Genom att skapa ramverk inom vilka olika individer passar in eller inte kategoriseras grupper som ”vi” och ”de andra”. Samtliga studier, både på internationell nivå och över den samiska befolkningen, påvisar hur minoriteter och urfolk får ett begränsat utrymme i media, vilket Covarrubias, Fryberg, Leavitt och Perez beskriver som nästintill osynligt. Vidare framställs de ofta på ett homogent, fördomsfullt och okunnigt sätt och undersökningarna visar på gemensamma stereotyper över hur media väljer att presentera urfolk och minoriteter. Ibland framställs de framställs traditionella och kulturella, och hyllas i sin roll av att bära kulturen vidare. Denne beskrivs bland annat som den exotiske, fjäderklädde ”indianen” eller som i samernas fall; den koltklädde och jojokande slöjdaren. Dessutom beskrivs individer inom minoriteter ofta som någon som lägre stående majoritetssamhället, bland annat genom att framställas som fattig, konservativ och obildad. Ytterligare tycks nyhetsmedia uppleva en press av att rapportera händelser med ett högt nyhetsvärde, vilket ofta resulterar i ett konfliktorienterat fokus. Exempel syns bland annat i Gherasims och Staiculescus studie över hur romer och kriminalitet ofta rapporteras ihop, hur det mexikanska urfolket beskrivs som bakåtsträvande och som ett hot mot utvecklingen, samt hur nyhetsrapporteringen kring samer ofta fokuserar på oenigheter snarare än på exempelvis beslut som fattas i Sametinget.

Konsekvenser av medias framställning av minoriteter diskuteras leda till att stereotypiska och homogena bild av gruppen sprids och reproduceras i samhället. Det i sig tenderar att leda till diskriminering och utanförskap, skapa ett avstånd till gruppen från majoritetssamhället, att en tydlig gränsdragning mellan ”vi” och ”dem” bildas och att politiska prioriteringar påverkas negativt. Bland annat beskriver McCausland hur en negativ och konfliktorienterad framställning av aboriginerna leder till att mindre fokus läggs på det historiska förtryck som urfolksgruppen har utsatts för, och i Holmgren, Jacobsson och Omma undersökning uppges hur svenska samer upplever tvång till att ständigt förklara och försvara sig.

## 4. Teoretisk förankring

I avsnittet nedan följer studiens teoretiska förankring i tre avsnitt: *Postkolonialism och andrafiering* som introducerar den postkoloniala teorin samt förklarar begreppet andrafiering och hur det yttrar sig, *Stereotypisk representation av den andre* som beskriver klassiska representationer med sitt ursprung i kolonialismen och till sist *Stereotypa bilder av samer* där tre stereotyper av den samiska befolkningen utkristalliserats för att kunna användas i resultat och analys. Avsnittet för studiens teoretiska förankring beskriver i sin helhet fenomen förekommande i relationen mellan samhälle, media och samer och återkommer senare i analys och diskussion av undersökningens resultat.

### 4.1 Postkolonialism och andrafiering

Postkolonialism är en teori som vuxit fram för att förklara efterdyningarna och de effekter som den europeiska imperialismen under 1800-talet resulterat i. Postkolonialismen förklarar de ärvda maktrelationerna som fortfarande existerar i det moderna samhället och hur de påverkar politik, media och kultur världen över. Många frågor, exempelvis genus, ras, klass och ekonomi blir lättare att förstå när de sätts i en kontext där deras relation till det koloniala förflutna lyfts fram eftersom de gamla maktstrukturerna mellan kolonialmakt och koloni fortfarande finns kvar i samhället idag, om än på ett dolt sätt. Postkolonialism används idag flitigt inom politisk, historisk, ekonomisk och sociologisk analys på grund av att dessa områden fortfarande påverkas av den föregående imperialismen. Det yttrar sig bland annat i att vissa grupper får mindre utrymme eller framställs på ett visst sätt (Ashcroft, Griffiths & Tiffin, 1998).

Inom den postkoloniala teorin talar man om *andrafiering*, en teori som syftar till att förklara maktrelationer där "den andre" är den person eller grupp som blivit kategoriserad som annorlunda majoritetsgruppen och marginaliserad genom exkludering av ett dominerande "vi" (Ashcroft, Griffiths & Tiffin, 1998). Andrafiering användes av kolonisatorerna genom upprättandet av bilden av "den andre" vilket förstärkte den egna gruppens ställning som "vi". Det blev ett sätt för kolonisatorerna att legitimera sina handlingar, samt en ursäkt för att senare frånsäga sig ansvaret för en kolonial historia. Andrafiering är inte bara en historisk process. "Den andre" skapas fortfarande i dagens samhälle genom normer och förutfattade meningar för hur vissa personer bör vara och bete sig, och detta är något som främst minoriteter i samhället upplever. Genom stereotyper, språk och uppmålade bilder förstärks skillnaderna som finns mellan minoritetsgrupper och majoritetssamhället, och grupperna placeras på olika platser i ett hierarkiskt system (Nationella sekretariatet för genusforskning, 2016).

### 4.2 Stereotypisk representation av den andre

Stereotypisk representation är en effekt av postkolonialism, där "den andre" framträder i valet av hur man representerar, eller undviker att representera, olika grupper i samhället. Meth, Williams och Willis (2014) beskriver västvärldens representation av syd, ett sätt att porträttera "den andre", som är applicerbart på flera grupper i dagens samhälle som kan anses vara annorlunda i förhållande till majoritetssamhället. Det beskrivs hur den egna gruppens normer som är satta som standard

ställs i kontrast mot "de andra". Det finns enligt författarna fyra tydliga typer av representationer av "den andre". Den första representationen som författarna nämner är bilden av "den andre" som exotisk och erotisk, som skapades när koloniserarna utifrån den europeiska synen såg och beskrev den lokala befolkningen som något nytt och mystiskt och på samma gång som översexuella och erotiska. Fortsatt nämner de en bild av "den andre" som fattig och någon i behov av hjälp. "Den andre" beskrivs sakna något och som passiva och oförmögna att förbättra sina liv på egen hand utan hjälp från de som kategoriseras som "vi". Nobla vildar är en tredje bild som förekommer av "den andre", en bild där de kopplas samman med naturen och anses ha en speciell relation till denna. Den fjärde och sista bilden som Meth, Williams och Willis (2014) nämner är bilden av "den andre" som ett farligt hot. Detta syftar inte enbart till att människorna som koloniserarna först mötte var ett hot mot dem, utan även att deras sätt att leva var ett hot mot livet och livsstilen i väst. Dessa representationer och bilder förekommer fortfarande på olika sätt i dagens samhälle och skapar relationer mellan vi och "den andre", som sällan är neutrala eller harmlösa utan bidrar istället ofta till negativa och offensiva åsikter om just "den andre". När representationer undersöks kritiskt så framträder ofta ojämlika maktrelationer som från en början varit gömda eftersom representationerna är så vanligt förekommande att de inte ifrågasätts.

Media har kommit att spela en stor roll i representationen av olika grupper och påvisar kulturell makt och ojämlikheter i samhället genom konstruktionen och representationen av "vi" i relation till "dem" som förmedlas ut i nyheter (Cottle, 2000). Postkoloniala representationer syns bland annat i olika mediala sammanhang där exotism, det traditionella eller relationen till naturen ofta hamnar i fokus. Representationerna visar på Västvärldens romantisering av "de andra", snarare än att belysa deras dagliga liv och utmaningar, en representation som kan ha stor påverkan på hur dessa grupper behandlas i samhället. Maktrelationer bildas mellan de som skapar representationerna och de som representeras, vilket ger den förstnämnda större makt att agera, kategorisera och sätta normer (Meth, Williams & Willis, 2014).

### **4.3 Stereotypa bilder av samer**

Studiens tidigare forskning kring framställning av samer och andra minoriteter och urfolk ställdes i relation till avsnittet kring representationer och andrafiering i teoretisk förankring. Utifrån detta kunde ett flertal egenskaper och kategoriseringar identifieras som slutligen kunde utgöra tre övergripande stereotyper som kan anses framträdande för den samiska befolkningen.

#### **4.3.1 Kulturbäraren**

Författarna Meth, Williams och Willis (2014) beskriver den första av fyra vanliga representationer för "den andre" som bland annat exotisk. Enligt forskningen upplever många individer inom grupper av urfolk och minoriteter hur de ofta framställs i samband med kulturella egenskaper och hyllas i sin roll som bärare av den exotiska och traditionella kulturen. Många av dessa undersökningar visar hur individer inom dessa grupper, inklusive den samiska befolkningen, ofta upplever hur de blir förbisedda sin identitet som individer och istället förväntas representera de fördomar som finns kring gruppens kultur. Holmgren, Jacobsson och Omma (2011) beskriver i sin undersökning hur



flera av de unga samerna upplever att de hela tiden behöver stå till svars för sin kultur och förklara den. Det beskrivs dessutom hur det bland annat finns en bild av samerna som exotisk, koltklädd och jojokande (Brodin & Pikkarainen, 2008).

#### 4.3.2 Renskötaren

Trots att enbart tio procent av den samiska befolkningen idag lever som nomadiserade renskötare kopplas renskötsel ofta samman med den samiska identiteten vilket resulterar i att andra identiteter inte får samma uppmärksamhet (Holmgren, Jacobsson & Omma, & 2011). Denna starka association kan delvis bero på den svenska statens historiska hantering av renskötselpolitiken, i vilken samer som inte arbetade med renskötsel inte har ansetts vara "riktiga samer" (Ledman, 2014). Under kategorin renskötaren hamnar två av de tydliga representationer av "den andre" som beskrivs av Meth, Williams och Willis (2014): dels bilden av individen inom gruppen som fattig, oförmögen att utvecklas och i behov av hjälp samt bilden av denne som den ädla vilden som förväntas ha en nära relation till naturen. Urfolksgrupper och minoriteter framställs ofta enligt forskningen som obildade, nedvärderade, fattiga och som ett försvagande av utvecklingen (Covarrubias, Fryberg, Leavitt & Perez, 2015). Genom att studera samernas specifika bakgrund och forskning kring hur de uppfattas i det svenska samhället upptäcktes hur samiska renskötare ofta känner sig extra utsatta för dessa nedvärderande fördomar och marginalisering i det svenska samhället, vilket har gjort att denna kategori valts att kallas för just *renskötaren*.

#### 4.3.3 Konfliktsökaren

Den sista representationen inom andraframing är bilden av "den andre" som ett farligt hot mot samhället (Meth, Williams & Willis, 2014). Inom forskningen beskrivs hur händelser kring samer, liksom andra minoriteter och urfolk, ofta rapporteras i konfliktorienterade sammanhang och hur dessa grupper ofta framställs som ett hot mot samhället och majoritetsbefolkningen. Det beskrivs ha ett samband till behovet av att förmedla nyheter som kan anses ha nyhetsvärde och som anses intressanta för allmänheten. Tvister och konflikter väljer därför att uppmärksammas, till exempel genom att uppmärksamma oenigheter i Sametinget snarare än att beskriva de beslut som organet fattar (El Mahdi, 2003).

## 5. Metod

I detta avsnitt följer en redogörelse för hur frågeställningarna valts att besvaras, bland annat genom beskrivningar av metodval, urval samt hur undersökningen och analysdelen genomförts. Som avslutning av metodkapitlet diskuteras även svårigheter med studien och vad som gjorts för att undvika dessa i så stor utsträckning som möjligt.

### 5.1 Val och beskrivning av metod

Genomförandet av denna studie har gjorts med hjälp av innehållsanalys med både kvalitativa och kvantitativa moment, där artiklar från tre svenska dagstidningar från olika delar av Sverige studerats och analyserats. Enligt Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) stärker det en studie att använda både ett kvantitativt och kvalitativt metod när de valda forskningsfrågorna kräver detta, framförallt eftersom de beskriver hur de två metoderna i praktiken är svåra att särskilja. I denna studie ansågs båda metoderna relevanta, eftersom det finns ett fokus på att studera hur mycket kvantitativ utrymme samer får i media och hur fördelningen ser ut mellan olika nyheter. Samtidigt görs en mer kvalitativ tolkning i besvarandet av frågan kring medias framställning av samer i nyhetsrapporteringen. Dock bör det anmärkas att metoderna inte är helt åtskilda beroende på frågeställning, utan att de ofta integrerar med varandra. Den strategin som undersökningen inspirerats av kallas för Sequential Transformative Strategy, som av Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) beskrivs som en strategi där två tillvägagångssätten används för att besvara olika delar av studien samt till att komplettera varandra för att bättre kunna tolka olika mönster. Trots valet att använda både en kvalitativ och kvantitativ metod har tillvägagångssättet en struktur av mer kvalitativ karaktär (med kodning, tematisering och summering.) Detta för att undersökningen till största del är tolkande, även de kvantitativa delar där fokus ligger på att summera tolknings av olika variabler snarare än att exempelvis räkna ord eller stycken.

Bryman (2011) beskriver innehållsanalys som en öppen metod som är enkel att konkret beskriva och som därigenom har hög reliabilitet. Det är dessutom en flexibel metod som går att använda på stora mängder ostrukturerad information. Bryman säger även att innehållsanalys kan användas för att både undersöka det konkreta och manifesta innehållet samtidigt som en djupare tolkning görs för att tyda artiklarnas latenta innehåll. Enligt Bryman (2011) är metoden dessutom relevant när ett forskningsområde ska undersökas över en längre tidsperiod, som i denna studie innefattar ett år av artiklar. Metoden anses också vara icke-reaktiv, det vill säga att undersökningen inte påverkas av forskarens närvaro, som är en risk vid exempelvis intervjuer. Enligt Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) består en innehållsanalys av tre delar: kodning, tematisering och summering. Innehållsanalys benämns ofta som hermeneutisk, vilket betyder att tolkningar och slutsatser växer fram som ett resultat av att processen hela tiden växlar mellan kodning, analys och slutsats. Att genom hela undersökningen på ett hermeneutiskt sätt jämföra inkommande data med gamla mönster, samt teorier och tidigare forskning, kallas för The Constant Comparative Technique (Hjerm, Lindgren & Nilsson, 2014).

Under metodprocessens första fas, kodningen, letar man efter centrala variabler som anses relevanta i sammanhanget. Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) rekommenderar att man börjar öppet

och brett eftersom variablerna antagligen kommer att förändras och omarbetas under processens gång utefter det material som samlas in. Viktigt är att behålla en objektivitet och systematik genom hela kodningen för att få ett tydligt resultat (Bryman, 2011). Medan kodningen avgör vad en viss analysenhet representerar eller uttrycker, handlar fas två, tematiseringen, om att placera kategorin i förhållande till de övriga. I detta stadie försöker man urskilja mönster, samband och hierarkiska relationer mellan de funna kategorierna. Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) beskriver tematiseringen som en form av sortering, men framhåller även vikten av fortsatt prövning av kodning och analys även i detta stadie. Författarna uppmanar till att fortsätta arbeta hermeneutiskt. De skriver också om vikten att ständigt leta kopplingar till studiens valda teori. De grupperingar som bildas på grund av kategoriernas samband och mönster benämner författarna som teman. Sista steget är att ordna de identifierade kategorierna och att utifrån detta förhoppningsvis kunna dra slutsatser för studien, och hitta generella mönster. Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) uppmanar till detaljerad och systematisk analys, där man fortsätter att växla mellan analys och summering.

## 5.2 Urval och presentation av tidningar

Studiens analysenheter består av artiklar som under tidsperioden 1 april 2016 till 1 april 2017 har handlat om eller berört den samiska befolkningen och publicerats i någon av studiens tre valda tidningar. Tidsperioden valdes delvis utifrån den mängd artiklar som ansågs överkomligt utifrån studiens tidsmässiga resurser. Dessutom fanns ett intresse för att studera om den nya Samekonventionen som lades på bordet i februari i år, samt visningarna av serien *Midnattssol* och filmen *Sameblod*, hade påverkat nyhetsflödet. Antalet artiklar som undersöktes (346 stycken) kan anses vara stort, men eftersom studien är både kvalitativ och kvantitativ är detta en fördel. Det stora antalet artiklar är till fördel vid den kvantitativa analysen då större mönster och teman kunnat urskiljas. För den mer kvalitativa undersökningen analyserades inte alla artiklar till samma grad, utan de artiklar vi med hjälp av analyschemat kunde kategorisera som artiklar med samiskt fokus analyserades ytterligare för att få djupare förståelse i vissa frågor, exempelvis frågan gällande framställning och stereotyper. För att hitta artiklar som ansågs relevanta för studiens genomförande användes databasen Retriever Medicarkiv med sökfrasen *Same\* OR sami\* OR Sápmi*. Sökningen resulterade i ett stort antal artiklar och vissa valdes bort på grund av irrelevans, exempelvis kalendrar för olika evenemang, frågetävlingar och liknande.

I denna studie har tre dagstidningar valts ut för att göra jämförelsen tydlig och enkel att överskåda. För att kunna analysera och jämföra hur samer medialt framställs i olika delar av landet valdes tidningar delvis även utifrån det geografiska område de täcker. Urvalet valdes i förhoppning om att ge undersökningen en heltäckande bild samt urskilja intressanta skillnader och/eller likheter utifrån respektive tidnings täckningsområde, kontextuella situation och huvudsakliga innehåll. Nedan följer en kortfattad beskrivning av respektive dagstidning.

*Norrbottens-Kurirens* utbredning täcker stora delar av de norra delar av Sverige där samer och icke-samer lever sida vid sida eller i enskilda byar och städer. Det är den största dagstidningen i Luleå och även den äldsta i området Norrbotten, grundad år 1861 (*Norrbottens-Kuriren*, u.å.). Under år 2016 nådde den 56 000 läsare varje vardag och är en konsumentinriktad nyhetstidning. Tidningen har enligt Dagspress.se en mitten politik (TU, u.å.-a).

*Dagens Nyheter* [DN] är en rikstäckande dagstidning med fokus på Stockholm och andra storstadsområden. Tidningen grundades år 1864 och når 1,3 miljoner läsare dagligen. Tidningen har en liberal inriktning men är oberoende från politiska partier (Dagens Nyheter, 2008).

*Göteborgs-Posten* [GP] ges ut i Göteborg med omnejd och räknas som den största tidningen i området. Tidningen fokuserar på nyheter från Västsverige men även övriga Sverige och världen (Göteborgs-Posten, u.å.). Under 2016 nådde den 320 000 läsare dagligen. Enligt Dagspress.se har GP en liberal politisk tendens (TU, u.å-b).

### **5.3 Beskrivning av genomförande**

I detta avsnitt följer en beskrivning av hur studiens undersökning har genomförts i förhållande till den metod som har valts att användas.

#### **5.3.1 Kodning – reduktion av data**

Utifrån undersökningens frågeställningar kunde olika underfrågor formuleras, som med hjälp av ett analyschema (se bilaga) och ett systematiskt arbetssätt skulle besvaras för varje artikel. Undersökningens kodningsfas inleddes med ett antal pilotstudier på artiklar publicerade i tidningar som låg utanför den aktuella studien för att på så vis skapa en uppfattning om de generella områden som berörs inom samerelaterade nyheter. Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) beskriver också att det finns två typer av kodning; bred och djup. I föreliggande studie har de båda tillvägagångssätten använts, då de inledande frågeställningarna kräver olika typer av metoder. De två första frågorna kräver en bredare kodning, medan fråga tre är mer djupgående där även egna tolkningar gjorts.

Med hänsyn till the Constant Comparative Technique analyserades ny data i artiklarna i förhållande till kunskapen som tillhandahållits genom tidigare forskning (Hjerm, Lindgren & Nilsson, 2014). Det resulterade i huvudområden utifrån vilka olika kategorier kunde skapas, som kom att utgöra olika svarsalternativ i analyschemat. Genom den hermeneutiska arbetsmetoden användes inledningsvis de områden som framträtt i pilotstudierna för att sedan anpassas och delvis förändras och utvecklas i den riktiga undersökningsprocessen. Att ha ett tydligt analyschema (se bilaga) gjorde att undersökningen kunde genomföras på ett strukturerat och konsekvent sätt, vilket resulterar i god transparens och reliabilitet för studien. Nedan följer en presentation och beskrivning av de frågor som använts för att koda det valda materialet.

1. *“Har artikeln ett samiskt fokus?”* – Analyschemats första del (se bilaga) handlar om artiklarnas fokus, det vill säga om samer eller “samiskhet” ligger till grund för artikeln, om det enbart utgör en del av den, eller om samer och “samiskhet” bara nämns. Denna del, tillsammans med en kvantitativ beräkning av artiklarnas antal, beräknas besvara frågeställningen kring samernas utrymme i nyhetsrapporteringen.

2. "Vad handlar artikeln om?" – Analysschemats (se bilaga) andra fråga beräknas svara på studiens andra frågeställning, det vill säga vilken typ av utrymme nyhetsrapporteringen har som handlar om eller berör den samiska befolkningen. De olika kategorierna var *Självbestämmande, Statens roll, Samekonventionen, Samepolitik, Konflikten, Land, vatten och naturresurser, Renskötsel, Populärkultur, Övrig kultur, Diskriminering* samt *Fördomar och okunskap*. Dessa utformades med hjälp av tidigare forskning, bakgrundsfakta kring samer, pilotstudier samt under den huvudsakliga undersökningsprocessen. På grund av att en artikel kan ha ett brett och komplext innehåll kunde fler än en kategori väljas.

3. "Vad är det för typ av artikel?" – Denna fråga besvarar i vilket syfte artikeln har skrivits, och kunde besvaras utifrån följande kategorier: *underhållningssyfte, opinionsnyhet, kunskapsförmedlingsnyhet* och *nyhetsrapportering*. Att undersöka i vilket ändamål artikeln är skriven beräknades ge ett tolkningsbart resultat i besvarandet av studiens tredje fråga om på vilket sätt samer framställs i nyhetsrapporteringen. Detta undersöktes i större delen av artiklarna, förutom i de fall där samer/samiskhet enbart nämndes och samerna inte var av relevans i förhållande till artikelns innehåll. På grund av att en artikel kan ha ett brett och komplext innehåll kunde fler än en kategori väljas.

4. "Är 'samiskheten'/den samiska identiteten relevant?" – Denna fråga beräknades ge svar på om "samiskheten" kunde anses relevant i artikelns sammanhang eller inte. Ett ja betyder att artikeln har ett relevant fokus på samiskheten, medan ett nej på frågan betyder att samiskheten eller den samiska identiteten känns oförklarlig och oviktig i sammanhanget. Det kan till exempel vara att en person benämns som "samisk" eller "same" utan att det följer vidare förklaring eller koppling till varför det uttrycks. Denna fråga ansågs relevant för att studera hur media väljer att framställa och representeras samer, eftersom valet att framhäva samiskhet trots dess irrelevans skulle kunna öppna för intressanta tolkningar om fördomar, stereotypisering och andrafiering.

5. "Kan man urskilja stereotyper/fördomar?" – Denna del skapades som en underfråga till den tredje frågeställningen, det vill säga hur media väljer att framställa samer och "samiskhet". Fler än en kategori kunde markeras för respektive artikel, och kategorierna urskiljdes genom tolkning av stereotyper inom tidigare forskning och samernas bakgrund. Dessa utgörs av *Kulturbäraren, Konfliktsökaren* och *Renskötaren*.

### 5.3.2 Tematisering – presentation av data

Med hjälp av det slutgiltiga analysschemat kunde den insamlade datan sammanställas till analyserbart och jämförbart material. I denna del av metodprocessen började de olika koderna från respektive dagstidning analyseras och kategoriseras i teman, och även en jämförelse mellan de tre dagstidningarna kunde påbörjas. För de kategorier som besvarade artiklarnas huvudsakliga innehåll kunde större teman urskiljas som grupperade de olika områdena, varav vissa visade sig täcka fler koder än andra. De olika teman som skapades för artiklarnas innehåll var *Politik, Natur och näringar, Kultur, Diskriminering och okunskap* samt *Konfliktorienterat innehåll*. I detta stadie framträdde också tydliga mönster, bland annat i jämförelse mellan det område artikeln täckte, vilken stereotyp som kunde urskiljas mellan raderna, vilket fokus artikeln hade etcetera. Även vissa skillnader mellan tidningarna skapade tydliga mönster som var möjliga att analysera, bland annat i hur många artiklar respektive tidning presenterade, men också i hur den samiska identiteten kunde anses relevant eller

irrelevant i olika sammanhang och vilket typ av innehåll som valdes att ta upp i de olika delarna av Sverige (se bilaga). I detta stadiet var the Constant Comparative Technique tydlig i arbetssättet, genom att vissa inledande kategorier sorterades bort på grund av sin irrelevans, samtidigt som nya grupperingar bildades och flertalet slutsatser kunde analyseras inför studiens diskussionsdel.

### 5.3.3 Summering – slutsatser och verifiering

Efter presentation och bearbetning av den insamlade datan kunde den i relation till tidigare forskning och teoriansknytning analyseras ytterligare. I detta skede kunde olika samband och kopplingar tydas, dels mellan olika delar av resultatet men också mellan den utförda studien och tidigare forskning. Genom det hermeneutiska tillvägagångssättet gjorde även kopplingar mellan resultat och den teoretiska anknytningen frekvent under analysfasen. Det som gick att utläsa efter analysen mynnade ut i konkreta svar på frågeställningarna samt diskussioner gällande framställningen av samer och orsaker till varför situationen ser ut som den gör.

## 5.4 Etiska hänsynstaganden

Nilsson (M. Föreläsning, 25 jan, 2017) beskriver vikten av att utföra etisk och bra forskning, inte bara för den enskilda studiens skull utan också i syfte att upprätthålla den allmänna forskningens rykte och värde. Etisk forskning ska bland annat undvikas genom att forskaren tar hänsyn till god validitet, inte väljer etiska genvägar eller utför forskning som redan finns. I föreliggande studie har etiska hänsynstaganden bland annat tagits i valet av metod. Att välja exempelvis en avskild kvalitativ eller kvantitativ metod skulle kunna anses enklare än den valda strategin Sequential Transformative Strategy, där kvalitativa och kvantitativa tillvägagångssätt används för att besvara olika delar av forskningsfrågorna samt till att komplettera varandra. Anledningen till valet låg i vikten av att besvara forskningsfrågorna på bästa sätt, och därigenom höja studiens validitet.

Vidare har det valda ämnet för studien utgjort ett etiskt hänsynstagande i sig. Nyhetsrapportering och framställning av samerna är till att börja med ett område som är relativt outforskat trots sin betydelse inom mångkulturalitet och jämlikhet. Att göra en studie kring samerna ansågs därför vara en möjlighet att uppmärksamma en av Sveriges utsatta grupper och Sveriges koloniala förflutna som sällan diskuteras.

Ett etiskt dilemma som funnits genom forskningsprocessen har varit risken för att framhäva och förstärka de fördomar och stereotyper som finns kring den samiska befolkningen. Att studien har ett fokus kring de fördomsfulla bilderna av samer som finns i det svenska samhället skulle kunna bidra till att studiens läsare förstärker sina egna fördomar kring dem. Eftersom ämnets betydelse och relevans ansågs överväga risken för att fördomarna skulle förstärkas valdes studien trots allt att genomföras, men vissa förtydliganden har ansetts nödvändiga. Bland annat har det tydligt beskrivits att studiens tre stereotyper är just stereotyper som är uppbyggda på grund av ett kolonialt förflutet och marginalisering. Utöver det ifrågasätts framställningen av samer ur olika perspektiv samt den postkoloniala relationen mellan den svenska staten, media och samerna i studiens dis-

kussionsdel. Dessutom ansågs en förändring av studiens titel relevant i ett senare skede av forskningsprocessen. Till en början hade denna utformats till att innefatta vissa av de tydliga stereotyper som finns kring samén i syfte att provocera och skapa ett intresse för studien, men på grund av risken att förstärka fördomar för dem som enbart skulle läsa titeln men inte studien i sin helhet, ändrades titeln till att bli mer neutral.

## **5.5 Svårigheter och källkritiska överväganden**

Då valet föll på att inte ha helt ömsesidigt uteslutande kategorier, något som kan försvåra kodningsprocessen för kodarna enligt Bryman (2011), har det varit viktigt att arbeta systematiskt och objektivt med kodningen. För att undvika problem och felkodning gjordes till en början en pilotstudie då de båda kodarna tillsammans gick igenom ett antal artiklar för att få en förståelse för hur kodningen skulle gå till. Fortsatt skedde arbetet i nära kontakt mellan de två forskarna och genomgångar gjordes också av de olika kodningarna för att undvika att innehållet i artiklarna tolkades olika.

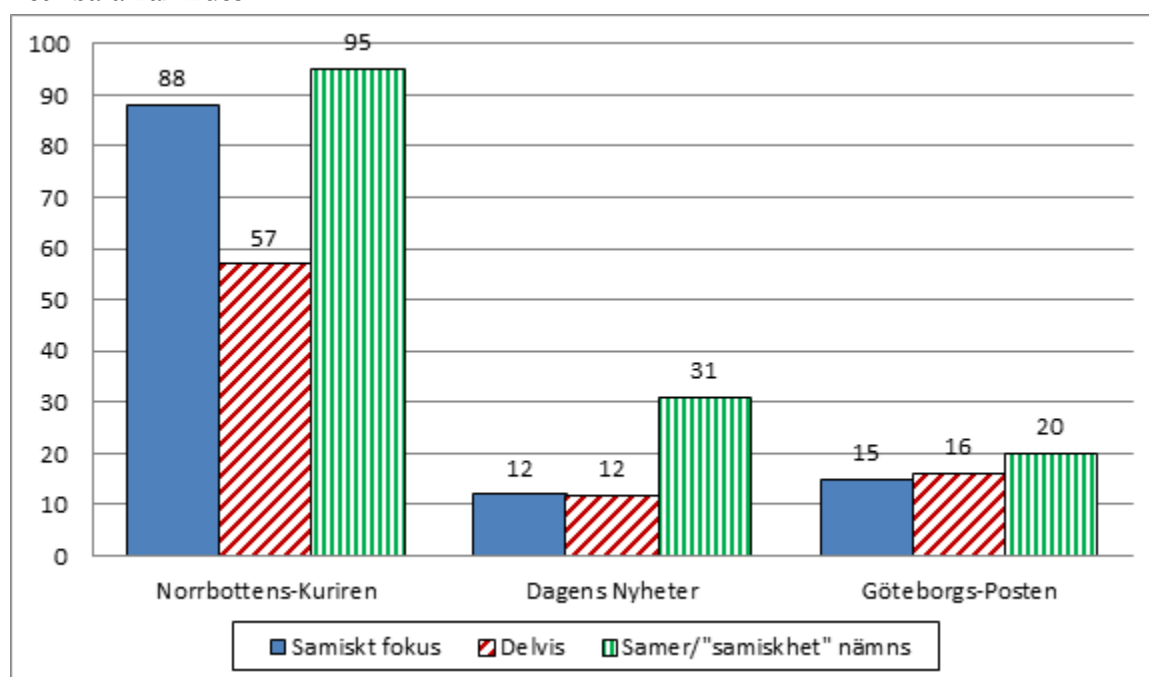
Enligt Bryman (2011) ska man välja tidningar med en viss försiktighet, eftersom dessa ofta väljer att framställa nyheter utifrån deras grundläggande värderingar eller politiska åskådning. Han rekommenderar också att ta hänsyn till vilken typ av tidning det är, eftersom artiklarnas innehåll kan styras beroende på om det är till exempel en prenumerationstidning eller sensationspress. Därför valdes tre dagstidningar med liknande politisk åskådning, för att på så sätt göra jämförelsen tydlig och enkel att överskåda. Dessutom uppstod det mindre svårigheter i jämförelsen mellan de olika tidningarna eftersom dessa skilde sig markant i antalet samerelaterade artiklar under tidsperioden. Eftersom Norrbottens-Kuriren innehöll nästan fem gånger så många som övriga två tidningar, kunde risken bli att statistiska jämförelser kunde tolkas missvisande. För att kringgå problemet beskrevs studiens resultat och analys på ett transparent och tydligt sätt, där hänsyn togs till skillnaderna i antal bland annat genom att när det ansågs relevant jämföra andelar av den totala mängden artiklar för varje tidning snarare än att jämföra antalet artiklar.

## 6. Resultat

I följande avsnitt presenteras den insamlade och bearbetade datan. Resultatet är indelat i avsnitten *Utrymme*, *Innehåll* (med underkategorierna Politik, Natur och näringar, Kultur, Diskriminering och okunskap och Konfliktorienterat innehåll) och avslutas med *Framställning och stereotyper*.

### 6.1 Utrymme

Till att börja med undersöktes vilket utrymme nyheter som berörde den samiska befolkningen hade i de olika dagstidningarna. För att klargöra detta räknades antal artiklar som publicerats under ett års tid som antingen fokuserade helt på samer, delvis berörde samer eller där samer eller ”samiskhet” bara nämndes.



Figur 6:1. Antal artiklar med samiskt fokus i respektive dagstidning.

Sammanlagt hade 346 artiklar som berör samer publicerats under den valda tidsperioden. Resultatet visade en tydlig skillnad i vilket utrymme samiska nyheter hade i de olika tidningarna, där Norrbottens-Kuriren hade publicerat 240 artiklar i kontrast till Dagens Nyheter som publicerat 55 artiklar, och Göteborgs-Posten som publicerat 51 artiklar. I DN och GP ökade antalet artiklar/månad under januari-mars 2017 med nästan en fördubbling i jämförelse med 2016, vilken kan tolkas bero på den stora uppmärksamheten kring premiären av filmen Same blod i början av mars.

Av alla tidningar var det bara i Norrbottens-Kuriren som nyheterna med samiskt fokus översteg en tredjedel (88 av 240 stycken) av tidningens totala antal publicerade artiklar som handlade om samer. Jämförelsevis hade DN 12 av 55 artiklar och GP 15 av 51 artiklar i vilka samer eller något som berör samer stod i centrum för nyhetsrapporteringen. Alla berörda tidningar hade mest artiklar i kategorin där samer eller ”samiskhet” enbart nämndes, det vill säga när artikeln inte hade ett samiskt fokus, och i DN var det över hälften av artiklarna som hamnade under denna kategori.

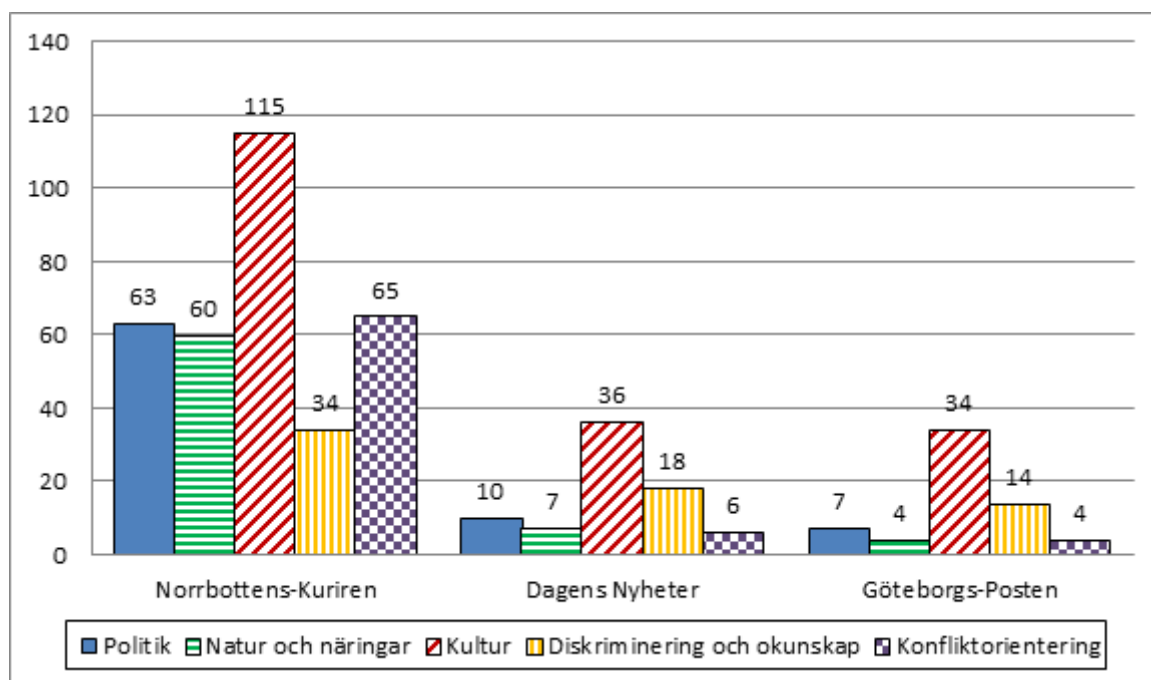


Övriga nyheter hamnade under kategorin *Delvis*, vilket betydde att den aktuella artikeln inte hade ett samiskt fokus men handlade om samer tillräckligt för att kategoriseras mer än som att bara ”nämnas”. I denna kategori hamnade nästan en fjärdedel av de sammanlagda artiklarna.

Vidare studerades i vilka forum nyhetsrapporteringen kring samer publicerades och i vilka syften dessa skrevs. Artiklarna tolkades övergripande ha som syfte att *nyhetsrapportera*, det vill säga att de publicerats för att sprida information om en speciell nyhet som handlade om samer. Denna kategori utgjorde mer än hälften av de artiklar som studerades. Utöver detta tolkades de flesta nyheter in enbart eller delvis under kategorin för *underhållningssyfte*, det vill säga att de publicerats i syfte att underhålla läsaren exempelvis genom en film- eller bokrecension, genom att beskriva en känd person eller en teaterföreställning. I kategorin för underhållning placerades strax över en tredjedel av artiklarna. De två återstående kategorierna var de *opinionsbildande* och *kunskapspridande* kategorierna, det vill säga dem som publicerats för att skapa opinion eller debatt och de som publicerats för att sprida olika typer av fakta för att öka kunskapen kring ett visst ämne. Inom dessa hamnade sammanlagt 40 av 346 artiklar, helt eller i samband med andra kategorier, vilket motsvarar strax över en åttondel.

## 6.2 Innehåll

I följande avsnitt har artiklarna kategoriserats inom olika ämnesområden i analysformat och besvarat frågan ”Vad handlar artikeln om?” (se bilaga). Flera svarsalternativ kunde markeras för respektive artikel eftersom flera ämnen kan tas upp i en och samma artikel. I den senare analysen kunde ämnesområdena grupperas under fyra övergripande teman; *Politik, Närings- och resurser, Kultur* samt *Diskriminering och okunskap*. Därefter följer ett avsnitt för *Konfliktorienterat innehåll* som övergripande har studerat om artiklarna innehåller någon form av oenighet eller konflikt. Nedan presenteras fördelningen av dessa teman i ett diagram, samt förklaras mer ingående under respektive rubrik. Viktigt att ha i åtanke när diagrammet studeras är att en artikel kan ha ett brett innehåll och därför alltså gå in under fler än ett tema, och varje tema inkluderar flera mindre kategorier vilket kan förklara höga alternativt låga nivåer.



Figur 6:2 Ämnesfördelning av nyhetsinnehållet i respektive dagstidning.

### 6.2.1 Politik

De olika ämnena från analyschemat som kategoriseras under det politiska temat är *Självbestämmande*, *Statens roll*, den nya *Samekonventionen* samt *Samepolitik*. I DN och GP var det tio respektive sju artiklar som tog upp ett eller flera av de ämnen som inkluderas inom kategorin Politik. I Norrbottens-Kuriren var antalet högre då 63 artiklar tog upp ett eller flera av de ämnen som inkluderades inom kategorin politik.

I de tre dagstidningarna som undersöktes kunde enbart ett fåtal artiklar som berörde ämnet självbestämmande hittas i Norrbottens-Kuriren och Dagens Nyheter, medan Göteborgs-Posten under det undersökta tidsspännat inte publicerat någon artikel som tog upp just självbestämmande. I Norrbottens-Kuriren hade två av artiklarna som berörde självbestämmande samiskt fokus och en delvis. Frågan självbestämmande kom på tal i en artikel som i grunden handlade om kritik mot den nya Samekonventionen som enligt den samiska ungdomsorganisationen Sáminuorra skulle kunna begränsa deras självbestämmande ytterligare (Unga, 2017). I DN var det endast en av de fyra artiklarna som hade samiskt fokus, men denna artikel tog upp fler frågor som berör samerna så just självbestämmande i sig hamnade inte i fokus (Hagerman, 2016). I de tre övriga artiklarna nämndes bara samerna och självbestämmande i korthet.

Ett område nära relaterat till samernas självbestämmanderätt är statens roll i förhållande till den samiska befolkningen. När artiklarna som berörde detta område undersöktes kunde fördelningen anses jämn mellan dagstidningarna från södra Sverige, det vill säga DN och GP, då de innehöll sex respektive sju artiklar som berörde området. Nämnvärt är däremot att dessa artiklar inte enbart hade fokus på statens roll och lagstiftning gällande Sveriges urbefolkning, utan en majoritet av artiklarna handlade istället om den aktuella biofilmen *Sameblod*. Artiklarna tog i samband med

denna upp mer ingående problematik som samerna i Sverige har mött och fortfarande möter, teman som får utrymme i filmen. Exempelvis beskriver ett flertal av dessa artiklar det koloniala förtrycket som samerna blivit utsatta för genom tiderna, deras begränsade rättigheter och hur staten behandlat dem som lägre stående. Regissören till *Sameblod*, Amanda Kernell, har även intervjuats i flertalet artiklar där hon uttrycker hur staten historiskt agerat orättvist mot samerna. Det är väldigt få artiklar i dessa två tidningar som enbart har ett fokus på frågan kring statens roll i förhållande till den samiska befolkningen. De artiklar som ändå har ett större fokus på just statens roll handlar exempelvis om Sveriges arbete för urfolk och minoriteter samt chans till delaktighet i beslutsfattande. I *Norrbottnens-Kuriren* var det, liksom i *DN* och *GP*, ett relativt litet antal artiklar där det skrevs om statens roll i samefrågor. De handlade bland annat om skydds jakt där myndigheternas agerande diskuterades gällande frågan viltförvaltning och även i artiklar som tog upp kommunens ansvar i oenigheter kring gruvdrift, frågor aktuella i norra Sverige. I dessa artiklar diskuteras staten i förhållande till den lokala och samiska befolkningen i området som påverkas av beslut som staten tagit eller ska ta i frågor inom detta område.

Lokal politik som är aktuell för samerna, som i studien kategoriseras som samepolitik, får knappt något utrymme i dagstidningarna förutom i *Norrbottnens-Kuriren*, vilket kan förklaras genom att tidningen ges ut i Sápmi-området där större delen av den samiska befolkningen lever. I *Norrbottnens-Kuriren* tas samepolitik upp i 38 artiklar och dessa berör ämnen som gruvdrift, val i sametinget, konflikter kring placering av sametingets nya parlamentsbyggnad, olika frågor som berör landrättigheter samt frågan kring det samiska språket. I de två tidningarna från södra Sverige nämns bara samepolitik en gång i respektive tidning och då endast kortfattat i samband med att det berättas om hundraårsjubileet av första samekongressen samt i samband med en artikel gällande gruvdrift.

Samekonventionen nämns, om ens alls, väldigt sparsamt. Totalt nämns Samekonventionen fyra gånger i alla tre dagstidningarna och endast en av artiklarna har ett klart fokus på just Samekonventionen. Den artikel som har ett klart fokus på konventionen publicerades i *Norrbottnens-Kuriren* i januari 2017. I denna artikel kommer den samiska ungdomsorganisationen *Sáminuorra* till tals där de ställer sig mycket kritiska till den nya konventionen i den form den hade vid tillfället artikeln publicerades (Unga, 2017). I *GP* nämns Samekonventionen endast en gång under den undersökta tidsperioden, då i samband med nyheten kring den kritik Sverige fått från FN, bland annat om att de ännu inte implementerat den nya Samekonventionen (Krönlein, 2016a).

### 6.2.2 Natur och näringar

Under följande tema har två områden som är vanligt förekommande i samband med den samiska befolkningen placerats: *land, vatten och naturresurser* samt *rennäringen*. Vid sammanställning av innehåll relaterat till dessa kategorier går flera saker att urskilja. I *Norrbottnens-Kuriren* är det ett mycket större antal artiklar som skrivits inom detta område i jämförelse med övriga två. Totalt berörde 60 stycken artiklar kategorin land, vatten och naturresurser och kategorin rennäring, i vissa artiklar nämns båda kategorier och i andra enbart en av de två. I dessa 60 artiklar förekommer mycket lokal nyhetsrapportering som delar befolkningen i norr. Det handlar ofta om konflikter i någon form, mellan samer och icke-samer, gruvföretag eller kommuner. Innehållet berör gruvdrift, markrättig-

heter och rennäring där det bland annat skrivs om renbetesområden och svårigheter som renskötare möter. Ett förslag till skoterförbud i ett område i närheten av en sameby där ett stort antal renar betar tas i en artikel upp, men hur detta förslag mött hård kritik från icke-samer i samma område (Kuhmunen, 2017). Ett annat exempel är en artikel som beskriver hur en gruva som Boliden vill öppna skulle påverka både land och vatten i närheten och hur den mött stora protester och nu hamnat på regeringens bord (Nordlund, 2016).

I DN och GP berör sju respektive fyra artiklar temat *Natur och näringar*. I dem skrivs det om gruvdriften i norra Sverige och hur den kan komma att påverka både samer och icke-samer i området. Ett exempel från Göteborgs-Posten är hur de skriver om det stora intresset som finns för att utvinna mineraler och metaller i norra Sverige men hur de ofta möter protester från samer då de uttrycker att det kommer ha stor negativ påverkan på land och vatten i området (Blume, 2017). I DN och GP berörs frågor kring renskötsel marginellt och innehållsmässigt skiljer sig artiklarna från de som publicerats i Norrbottens-Kuriren. I tidningarna från södra Sverige kommer renskötsel på tal i artiklar som tar upp den pågående klimatförändringen. Exempelvis så skriver DN i en artikel om hur forskare nu samarbetar med samer för att kartlägga hur klimatförändringen påverkar renskötarens situation i de nordligare delarna av Sverige (Kihlberg, 2016). Nämnvärt är att de flesta av dessa artiklar bara delvis har ett samiskt fokus eller bara nämner samerna i ett större sammanhang då artikelns tyngdpunkt ligger på någon annan fråga.

### 6.2.3 Kultur

Kultur är den kategori som innehåller flest antal artiklar för samtliga tidningar. Sammanlagt hade 185 stycken, strax över hälften, av alla 346 studerade artiklar helt eller delvis ett kulturellt fokus. Huvudkategorin Kultur innehåller två underkategorier: *populärkultur* och *övrig kultur*. Populärkultur innefattar artiklar som handlar om kultur som vänder sig till en bred publik exempelvis TV, film, musik och skönlitteratur, medan Övrig kultur innefattar artiklar som handlar om kultur som till exempel handlar om kulturmarknader, litteraturfester, teaterföreställningar, sameslöjd och porträtt av kulturella personer som författare eller artister. Att dela upp kulturkategorin i två olika delar hade främst att göra med intresset för att studera serien *Midnattssol* och filmen *Sameblods* inverkan på nyhetsflödet, som båda var aktuella under 2016-2017. Dessa räknades båda in under populärkultur.

Norrbottens-Kuriren skiljer sig från Dagens Nyheter och Göteborgs-Posten när innehållet i respektive kulturnyheter har granskats. Sammanlagt hade 115 artiklar publicerats i tidningen under den valda tidsperioden som hade ett helt eller delvis kulturellt fokus, och dessa har berört allt från teater, musik, hantverk och litteratur. Flera av artiklarna tar upp samernas situation, ibland på grund av att det kulturella perspektivet naturligt leder in på att även beskriva andra ämnen inom området samer. I andra fall uppmärksammar till exempel den bok eller teaterföreställning som artikeln handlar om just samer och deras situation, och har som syfte att sprida kunskap eller bilda opinion. Flertalet artiklar var personliga historier eller porträtt av kända eller okända personer, exempelvis samiska artister och sameslöjdmästare. Flera av dessa beskrevs utifrån sitt yrke eller de verk de hade skapat, vilket ibland tog samiskt uttryck och ibland inte. Gemensamt för flera av porträtten var dock att de

aktuella personerna i många fall även intervjuades om den samiska kulturen eller den samiska situationen, oavsett om deras verk kunde anses "samiska" eller inte. Bland annat skrivs det i en artikel om hur Jokkmokkspodden, gjord delvis av Viktoria Harnesk, fått kulturstipendiet. Trots att varken själva nyheten eller podden har samiskt fokus, beskrivs det hur Viktoria själv har samiskt ursprung och tidigare har startat företag och gett ut en kokbok med "samisk profil" (Sjöberg, 2017). I flera av artiklarna, som har ett större fokus på samisk kultur, till exempel genom samisk slöjd, samiska marknader eller teaterföreställningar som handlar om samer, läggs ett naturligt större fokus på "samiskheten" och den samiska identiteten genom hela artikeln. Till exempel handlar en artikel om artisten Sofia Jannok och hennes nyläppta album där hon uppmärksammar samiska rättigheter (Tosser, 2016).

I DN och GP är kulturkategorin också den största till innehåll, och de två tidningarna har ett liknande innehåll men som skiljer sig från Norrbottens-Kuriren. I båda tidningarna är det störst fokus på populärkultur. I DN nämns populärkultur, enskilt eller i samband med övrig kultur, i 31 av de sammanlagda 36 kulturartiklarna. I GP är jämförande siffra 25 av 34 artiklar. Anledningen till detta kan tolkas höra samman med den aktuella tv-serien *Midnattssol* och filmen *Sameblod*. De nämns i sammanlagt 45 av DN:s och GP:s 65 totala antal kulturartiklar. Det skiljer sig dock i vilken utsträckning som *Midnattssol* och *Sameblod* nämns i respektive artikel. Vissa artiklar är mer ingående och tar upp problematik och utmaningar för den samiska befolkningen samt vikten av att denna grupp får synas och höras, medan de allra flesta bara nämner samerna i sin korthet i samband med filmen eller serien. Jämförelsevis nämns *Midnattssol* och *Sameblod* bara 10 gånger i Norrbottens-Kurirens sammanlagda 240 artiklar. Utöver filmen och serien berör kulturartiklarna i DN och GP bland annat en filmfestival som har samiskt fokus och en utställning av textilier med inspiration från den samiska kulturen. I övrigt tas olika författare och artister som tillhör den samiska befolkningen upp i olika sammanhang varav många handlade om Melodifestivalen 2017, där den samiske sångaren Jon-Henrik Fjällgren deltog (Fahl, 2017).

#### 6.2.4 Diskriminering och okunskap

Följande tema var i analys-schemat uppdelade i två underkategorier; *Diskriminering* och *Fördomar och okunskap*. Diskriminering av eller okunskap kring den samiska befolkningen berörs helt eller delvis i 66 av samtliga 346 artiklar i de tre tidningarna under den valda tidsperioden. Inom underkategorin diskriminering hade Norrbottens-Kuriren 24 artiklar, varav 16 hade ett samiskt fokus. Artiklarnas innehåll inom kategorin skiljer sig mellan Norrbottens-Kuriren och de övriga två tidningarna, inom vilket Norrbottens-Kuriren berör ett relativt brett område som innefattar bland annat upplevd diskriminering, samernas begränsade rättigheter och felbehandling från statens sida. Ett exempel är en artikel som handlar om att Kirunas kommun under mars 2016 tagit beslutet att genomföra en kontrollräkning av samernas renar med hjälp av helikopter på de samiska renbetesområdena utan samernas vetskap (Jillker, 2017). En annan artikel tar upp en avhandling gjord av Tore Andersson Hjulman, som beskriver förtrycket och fördomarna mot samerna genom historien (Nyström, 2017). Gällande okunskap och fördomar har artiklarna publicerats i Norrbottens-Kuriren dels genom syrats av personliga erfarenheter från samer, bland annat i en artikel som beskriver hur ordförande i den samiska ungdomsorganisationen Sáminuorras tilldelats stipendiet Säkerhetsnålen för

sitt engagemang för att uppmärksamma samernas situation (Forsberg, 2016). Vissa har även handlat om kultur av olika slag, exempelvis litteratur, teater och film, som producerats i syfte att öka kunskapen om samerna eller bestrida vanliga fördomar kring dem. Exempelvis visades en föreställning på Giron Sámi Teáhter i februari 2017 som handlar om koloniseringen av Sápmi och de följder det har fått för den samiska befolkningen (Swedenmark, 2017). En annan handlar om konstnären Katarina Pirak Sikku, som fått ett bidrag på fem miljoner kronor av Vetenskapsrådet för att skapa konst av den rasbiologiska forskningen (Lindstrand, 2017).

Dagens Nyheter hade 14 artiklar som berör ämnet diskriminering och av dem var det lika många som hade ett samiskt fokus som dem som inte hade det. I kategorin Fördomar och okunskap hade tidningen 12 artiklar, varav åtta hade samiskt fokus. Artiklarnas innehåll i de båda underkategorierna berörde till större del kultur i form av musik, litteratur och film, som precis som i Norrbottens-Kuriren vill lyfta frågan kring diskriminering av samer eller öka kunskapen och minska fördomarna om dem. Framförallt är det filmen Sameblod och serien Midnattssol som står i centrum i artiklarna där diskussionen om ämnet kommer upp, men även forum som 2016 års Melodifestival där den samiska artisten Jon-Henrik Fjällgren deltog. Andra artiklar, mindre till antalet, tog upp diverse frågor gällande bland annat samernas svaga möjlighet att påverka exempelvis sameskolan och språkundervisning i det samiska språket, statens agerande i vissa frågor gällande bland annat gruvdrift och jakt, samt minoriteters rättigheter.

Göteborgs-Posten hade 12 artiklar inom kategorin Diskriminering, varav enbart 4 hade ett samiskt fokus, och 8 artiklar inom kategorin Fördomar och okunskap, varav också här 4 hade ett samiskt fokus. Även i GP hade de allra flesta artiklarna inom områdena en koppling till kultur på ett eller annat sätt, och liksom i DN har de flesta av dessa artiklar ett samband med serien Midnattssol och filmen Sameblod. Av de åtta artiklarna inom den andra underkategorin kring fördomar och okunskap var det till exempel enbart två som inte hade ett kulturellt fokus; en artikel om en man som begärts häktad för hets mot samer (Krönlein, 2016b), samt en om en somalisk författare som jämförde en folkgrupp i Somalia med samernas situation (Holm, 2016).

### 6.2.5 Konfliktorienterat innehåll

I studiens del avseende *Konflikten* undersöktes respektive artikel om denne kretsade kring någon typ av konflikt, bråk eller oenighet. I vissa fall skildrade artikeln i sig en konflikt, men om artikeln inte främst handlade om samer och konflikten inte hade med den samiska befolkningen att göra, ansågs dessa oftast sakna relevans i sammanhanget och räknades därmed inte med.

I helhet hade Norrbottens-Kuriren 65 artiklar i vilka ett konfliktorienterat fokus kunde urskiljas. Av dessa var det 40 stycken som hade ett tydligt samiskt fokus. Det betyder att, eftersom Norrbottens-Kuriren sammanlagt hade publicerat 88 artiklar med ett samiskt fokus under den valda tidsperioden, att nästan hälften av dessa var konfliktorienterade. Flera artiklar berörde konflikter mellan samebyar och större företag, exempelvis gruvbolag som ville investera i områden inom Sápmi. Några artiklar berörde konflikter eller oenigheter mellan samer/samebyar och majoritetssamhället i form av exempelvis kommuner, länsstyrelser eller regeringen. Dessa handlade bland annat om hur samebyar ansökte om tillstånd för skydds jakt, skoterförbud i områden där samernas renar betar,

att kommunen gjort otillåtna beräkningar av renar från helikopter utan samebyarnas vetskap och tvister kring land och naturresurser. I vissa artiklar beskrevs också konflikter mellan samer och icke-samer som oftast berörde tvister kring renskötseln, där vissa handlade om kritik från icke-samer som störts av renar, och andra handlade om hur renar blivit dödade i trafiken utan att brottet meddelats till närmaste sameby. Ytterligare artiklar handlade om konflikter inom den samiska befolkningen, bland annat i vilken kommun Sametingets parlamentsbyggnad ska placeras och vem som ska få rösta i Sametinget.

Dagens Nyheter och Göteborgs-Posten innehöll betydligt färre konfliktorienterade artiklar kring samer, endast 6 respektive 4, och av dessa var det sammanlagt bara 4 som innehöll ett samiskt fokus. En handlade om en man hade fällts i domstolen för hets mot samer (Krönlein, 2016b). De konfliktorienterade artiklar som delvis handlade om samer eller där dessa enbart nämndes, handlade om FN:s kritik mot Sveriges behandling av mänskliga rättigheter och hur en planerad gruvbrytning skulle påverka landskapet, inklusive Samebyarna.

### 6.3 Framställning och stereotyper

I denna del av resultatet har ett nedslag i ett antal artiklar gjorts i ett försök till att se om det går att urskilja någon av de mer vanligt förekommande stereotyperna när samer framställs i media. Samtliga artiklar som hade ett klart samiskt fokus analyserades något mer ingående än övriga artiklar. De tre stereotyperna som beskrivs i teoretisk förankring är *Kulturbäraren*, *Konfliktsökaren* och *Renskötaren* och har skapats utifrån egen tolkning och tidigare forskning samt de klassiska representationerna av "den andre". Vid genomgång av artiklarna med samiskt fokus gick vissa saker att upptäcka. Till att börja med var det i många fall svårt att överhuvudtaget urskilja om det fanns en klar fördomsfull bild i artiklarna. Många artiklar handlade visserligen om renskötsel, kultur och konflikter som är ämnen som tydligt kan kopplas till stereotyperna, men trots det framställdes samerna ofta på ett objektivt sätt utan synliga fördomar.

Stereotypen Kulturbäraren var den mest framträdande av de tre. I de artiklar där denna kunde urskiljas nämndes samer ofta i samband med kulturella symboler som exempelvis jojk, samernas traditionella klädesplagg kolt eller något annat typiskt för den samiska kulturen utan att det riktigt var av vikt för artikelns innehåll. I andra artiklar lades det en vikt som kunde tolkas som oproportionerligt stor vikt på de kulturella attributen i artiklarna när dessa visserligen var relevanta, men inte i den utsträckningen. Skribenten tolkades ofta välja vinklingar som gjorde att samer sågs som en person vars uppgift var att bära vidare och stärka den samiska kulturen och av det som majoritetssamhället kan anse vara typiskt samiskt. Renskötsel är vanligt förekommande i de artiklarna som använts i studien och stereotypen *Renskötaren* framträdde emellanåt i flera av artiklarna. Exempelvis så är det nästan enbart det yrket, tillsammans med kulturella yrken som slöjdare eller författare av samisk litteratur, som nämns i samband med samerna. Det förekommer också att samer intervjuas i olika frågor som inte har med rennäringen att göra men att det ändå betonas att denna person eller dennes familj sysslar med renskötsel och har en nära relation till naturen. Vid analys kunde det dessutom tolkas hur renskötaren i flera artiklar framställdes på ett underlägset sätt i förhållande till övriga parter och vinklades till att bli någon som läsarna borde känna medlidande med. Bland annat

beskrivs det i flera artiklar hur renskötare får kämpa extra hårt för sina rättigheter och om de svårigheter de möter, vilket skapar ett medlidande hos läsaren. Konfliktsökaren var svårare att urskilja men i vissa fall, främst i Norrbottens-Kuriren, fanns det emellanåt vad som kunde tolkas som stereotypisering av samerna som konfliktsökare. I många artiklar som beskrev konflikter av olika slag i de norra delarna av Sverige framställdes samerna som de som satte sig emot den icke-samiska befolkningen i saker de ville genomföra. Det beskrevs även hur samerna protesterade mot kommuner och större företag, och de tolkades därmed framställas som ett hot mot utvecklingen inom majoritetssamhället. Det var inte lika förekommande att det beskrevs hur icke-samer var de som var upprörda och satte sig emot samerna och deras frågor, förutom i vissa oenigheter kring renarnas betesvanor och rörelsemönster.

Att studera vilken tyngd som lades på den samiska identiteten i respektive artikel, utgjorde ännu ett verktyg för att studera hur samer och samiskhet framställs i media. Trots att artiklar med ett irrelevant fokus på samisk identitet eller ”samiskhet” enbart utgjorde 25 av 346 artiklar syns det en stor skillnad i fördelningen för respektive tidning. I Norrbotten-Kuriren var det enbart 11 av 240 artiklar, strax under 4,5 %, som ansågs ha en tyngd på samisk identitet eller ”samiskhet” som kunde anses oförklarligt i sammanhanget. I DN och GP tolkades 7 stycken artiklar, ungefär en åttondel av de totala antalet i respektive tidning, ha ett irrelevant fokus på ”samiskheten”.

## 7. Analys

I detta avsnitt analyseras den insamlade datan i relation till studiens bakgrund, tidigare forskning och teoretisk förankring. Strukturen för kapitlet följer samma ordning som studiens tre frågeställningar. Urskiljbara mönster, samband och sammanfattande slutsatser mynnar ut i nästföljande kapitel som syftar till att kortfattat besvara frågeställningarna och diskutera kring det undersökta forskningsområdet.

### 7.1 Samernas begränsade mediala uppmärksamhet

Enligt flera av de vetenskapliga studier som presenteras i avsnittet för tidigare forskning får urfolk och andra minoritetsgrupper sällan något större medialt utrymme, och när de väl får det är innehållet ofta smalt eller fördömsfullt presenterat. Föreliggande studie, tillsammans med tidigare studier över den mediala framställningen av den samiska befolkningen, bekräftar den tidigare forskningens resultat om begränsat utrymme.

Det begränsade utrymmet kan vara en följd av en rad olika anledningar. Till att börja med utgör samerna en relativt liten del av hela Sveriges befolkning. Detta kan påverka hur många händelser som existerar kring den samiska befolkningen som kan anses ha nyhetsvärde, samt hur många människor som direkt berörs av nyhetsrapportering kring dem. Dessutom kan det mindre antalet artiklar som berör samer i GP och DN förklaras av geografiska och demografiska anledningar. GP är en lokaltidning som täcker Göteborgsområdet medan DN visserligen är rikstäckande, men trots allt har ett större fokus mot storstadsområdena. Att de flesta samer bor utanför tidningarnas primära täckningsområde och de flesta som bor inom dessa enbart berörs indirekt av samiska frågor,



kan vara en anledning till att tidningarna rapporterar relativt lite kring samiska händelser. Norrbottens-Kuriren hade däremot nästan fem gånger så många artiklar som handlade om samer än vad övriga två tidningar hade. Det kan delvis förklaras av att tidningen har sitt täckningsområde i de norra delarna av Sverige, där Sápmi ingår och där samer utgör en större del av den totala befolkningen. Trots det är flera av de händelser som Norrbottens-Kuriren väljer att rapportera sådana som kan anses vara stora för samerna och resten av landets norra befolkning, vilket gör att bristen på rapportering kring dem i de södra delarna av Sverige kan anses förvånande.

Ytterligare en anledning till samernas begränsade utrymme i media kan grunda sig i det koloniala förflutna som tros påverka det svenska majoritetssamhällets relation till och behandling av samerna än idag. Sveriges koloniala historia syns fortfarande i behandlingen av samerna och det bristande erkännandet av deras rättigheter, vilket bland annat visar sig i att de har marginaliserat utrymme både när det kommer till politiska och sociala frågor (Pikkarainen & Brodin, 2008). Enligt undersökningen gjord över samernas representation i finsk media uttrycker Pietikäinen (2003) hur bristen på makt vid beslutsfattande i samiska frågor, bristen på delaktighet och en generell ignorans inom majoritetssamhället mot samer är en stor orsak till medias bristande uppmärksamhet för dem. Mah-tani (2001) bekräftar detta genom att uppge hur medlemmar ur minoritetsgrupper anses sakna viktiga åsikter i frågor som lyfts i media. Sverige marginaliserar den samiska befolkningen både inom politik och i övriga samhället vilket påverkar hur samiska frågor lyfts. Att samer saknar representant i riksdagen, att frågor som rör samer knappt får något politiskt utrymme samt att Sverige tycks ha ett större fokus på utvecklingen av landets södra delar leder till att varken media eller samhället i övrigt ges anledning att uppmärksamma samiska frågor (Samiskt informationscentrum, u.å.-c). Samtidigt beskriver McCausland (2004) hur framställningen och exkluderandet av minoriteter i media bidrar till de politiska prioriteringar som görs i samhället. Det tycks alltså finnas ett ömsesidigt samband mellan den svenska staten och majoritetssamhällets behandling av samiska frågor och de svenska mediernas bristande uppmärksamhet för den samiska befolkningen, vilket båda påverkar varandra att ytterligare marginalisera samerna.

## 7.2 Innehåll – ett ensidigt fokus

Avsnittet tidigare forskning ger en splittrad bild av hur nyhetsrapporteringen kring samer yttrat sig i tidigare undersökningar. Enligt Pietikäinens (2003) undersökning kring de finska samernas representation i media, visade resultatet att de publicerade artiklarna ofta handlade om mänskliga rättigheter, minoritetskultur och lagstiftning, även om dessa sällan var fördjupande. Pietikäinen undersökning skiljer sig därmed från El Mahdis (2003) undersökning, vilket visserligen skulle kunna bero på att de finska samernas situation skiljer sig från de svenska. I El Mahdis undersökning framkom det att nyheter som handlar om samer sällan tar upp frågor som samerna själva anser viktiga, utan handlar oftast om just kulturella eller livsstilsorienterade ämnen. Undersökningen bekräftar därmed den senare av de två studierna, eftersom över hälften av alla studerade artiklar hade ett helt eller delvis kulturellt fokus. Områden som utifrån avsnittens bakgrund och tidigare forskning kunde tolkas vara viktig för samerna, exempelvis samisk politik, rättigheter, konflikter kring naturresurser och den nya Samekonventionen, gavs ett begränsat utrymme och nämndes ofta i samband med kulturella nyheter. I Dagens Nyheter och Göteborgs-Posten uppmärksammades ofta samisk politik, Sveriges koloniala historia, urfolksfrågor och diskriminering av samer i samband med serien

Midnattssol och filmen Sameblod. I Norrbottens-Kuriren beskrevs dessa kategorier oftare utan kulturellt fokus. Dock var kopplingen till kulturella nyheter stort även i Norrbottens-Kuriren, men då ofta i samband med artister, teaterföreställningar eller litteratur. Uppseendeväckande var att serien och filmen enbart nämndes marginellt i Norrbottens-Kuriren i jämförelse med i DN och GP, enbart i tio artiklar. Bland annat kan det bero på att den samiska befolkningen redan får ett relativt stort utrymme i Norrbottens-Kuriren i jämförelse med övriga två tidningar. Det kan dessutom ha ett samband med att det helt enkelt saknas mer kunskap kring samerna i Sveriges södra delar, bland annat på grund av avståndet till de områden där de flesta samer är bosatta, samt att intervjuer med samer tyder på att skolans undervisning kring samerna verkar bristfällig (Holmgren, Jacobsson & Omma, 2011). Midnattssol och Sameblod lyfte frågor som dessa samhällen inte var speciellt insatta i sedan innan, bland annat om samernas historia och situation, och utmanade även de fördomar som lever kvar i det svenska samhället. Det kan vara anledningar till ett ökat intresse för samerna och Sveriges koloniala förflutna, som annars får lite utrymme i undervisning och media (Holmgren, Jacobsson & Omma, 2011).

Även om de flesta artiklarna tolkades ha som primärt syfte att nyhetsrapportera om en viss händelse eller person, tolkades dessutom ett förvånansvärt stort antal artiklar ha skrivits i syfte att underhålla läsaren. Detta, tillsammans med den stora andel artiklar med kulturellt fokus, visar till viss del i vilka forum nyheter som behandlar samer hamnar; nämligen inom områden för kultur och underhållning. Denna framställning av samer går att koppla till Meths, Williams och Willis (2014) första representation av "den andre" som exotisk, i vilken traditionella eller kulturella symboler som skiljer sig från den egna gruppens hamnar i fokus. Att frågor kring samepolitik, diskriminering av och fördomar kring samer nästan enbart kom upp i samband med andra nyheter, ofta kulturella, kan dessutom tolkas som ett ointresse i det svenska samhället för samiska frågor. Även i detta fall syns det en koppling till det postkoloniala Sverige och andrafieringsprocessen, där man väljer att inte lyfta samiska frågor och problem, vilket inte heller skapar en efterfrågan hos den svenska befolkningen på att veta mer eller lära sig mer. Som nämnt i föregående avsnitt verkar finnas en ömsesidig påverkan mellan svenska statens behandling av samer och medias framställning av dem, där båda påverkar varandra i vad som bör uppmärksammas och inte. Idag saknar svenska samer bestämmanderätt inom alla områden förutom just den kulturella (Baer, 2005), vilket verkar ha ett samband med att när samer lyfts i media är det främst genom kulturella nyheter.

Studiens syfte att studera de valda tidningarnas innehåll kring nyheter om samer även vikt vid att studera vad som *inte* publicerades. En av anledningarna till studiens tidsmässiga räckvidd (1 april 2016 – 1 april 2017) berodde på intresset för att studera nyhetsrapporteringen kring den aktuella Samekonventionen. Den nya Samekonventionen började visserligen utformas redan 2001, men ligger sedan början av 2017 under förhandling för samiska organisationer och Samebyar i de nordiska länderna (Sametinget, 2017). Förvånansvärt nog nämndes Samekonventionen sällan i nyhetsflödet, trots att den nya konventionen anses som en stor och viktig fråga för samerna (Sametinget, 2017). Dessutom nämndes samernas rätt till självbestämmande, en annan viktig fråga för den samiska befolkningen enbart i sammanlagt 7 artiklar, varav ingen av dessa publicerats i Göteborgs-Posten. Visserligen är samernas rätt till självbestämmande en fråga som varit aktuell sedan Sveriges kolonisering av Norrland under 1300-talet (Pikkarainen & Brodin, 2008) vilket kan vara en anledning till att tidningarna inte ser någon relevans i att uppmärksamma den nu. Dock är frågan kring självbestämmande aktuell på nytt, dels med tanke på dess utrymme i den nya Samekonventionen,

och på grund av den kritik Sverige har fått av FN för deras bristande ratificering av ILO no. 169 (Lantto & Mörkenstam, 2008). I de fyra klassiska representationerna beskrivs ”den andre” som någon i behov av hjälp och att det endast är de som definieras till gruppen ”vi” som kan hjälpa dem (Meth, Williams & Willis, 2014). Genom att inte ge samerna självbestämmande och delaktighet i beslutsfattande behåller och förstärker den svenska staten sin maktposition.

### 7.3 En fördomsfull framställning

Fenomenet stereotypisering är återkommande i flera av undersökningarna i kapitlet över studiens tidigare forskning. Bland annat beskriver flera studier hur det existerar en hyllad bild av minoritets- eller urfolksgruppen som kulturell, traditionell och exotisk, medan det å andra sidan finns en bild av denna som hotfull, konservativ och obildad. I studiens teoretiska förankring beskriver författarna Meth, Williams och Willis (2014) fyra av de vanliga representationerna inom andrafiering som de anser existerar inom postkolonial teori, varav den första av dessa är att majoritetssamhället delvis framställer ”den andre” som något exotiskt. Som beskrivet i resultatet var det mer förekommande att lägga vikt på ”samiskhet” eller samisk identitet i artiklar i dagstidningarna DN och GP än i Norrbottens-Kuriren när det efter tolkning inte ansågs relevant i sammanhanget. Exempelvis kan en författare ha skrivit en bok som blivit uppmärksammad i media, eller en artist gjort ett framträdande, och om denne är av samiskt ursprung framgick det ofta att denne är just ”samisk” utöver att framhäva artisten eller författaren och dennes arbete. Det kan bero på att samerna har sitt ursprung i de norra delarna av Sverige, ett område relativt långt bort från de områden där DN och GP ges ut. Tillsammans med den okunskap som tycks existera kring samerna kan gruppen upplevas som exotisk och annorlunda, även om många av dem lever ett liv som är långt från det traditionella samiska livet. Att dagstidningarna i södra Sverige lägger vikt på ”samiskhet” när det i sammanhanget kan verka irrelevant kan vara i syfte att framhäva just en exotiskhet. Det går även att se en koppling till det postkoloniala förflutna och teorin kring andrafiering när tyngd läggs på samiskheten trots dess irrelevans. Samen blir sedd primärt som same framför andra identiteter vilket definierar samerna som annorlunda den egna gruppen, i detta fall det svenska majoritetssamhället, och förstärker den kollektiva känslan av ”vi” och ”den andre”. Det i sig skapar en maktobalans i samhället, som den svenska majoriteten kan tolkas utnyttja till att undvika att lyfta viktiga samiska frågor.

#### 7.3.1. De tre stereotyperna

I den teoretiska förankringen definieras tre vanliga stereotyper för den samiska befolkningen som har utgångspunkt i majoritetssamhällets historiska relation till samerna, tidigare forskning kring framställning av olika urfolk och minoriteter samt Meth, Williams och Willis (2014) definierade representationskategorier. Dessa tre stereotyper, *Kulturbäraren*, *Renskötaren* och *Konfliktsökaren*, framträdde i olika grad i de studerade artiklarna. *Kulturbäraren* framträdde delvis genom att symboler typiska för den samiska kulturen, exempelvis jojk, koltar och slöjd, ofta framhölls i samband med samerna i nyhetsrapporteringen även om det inte alltid var av relevans. Dessutom kunde exempelvis artister med samiskt ursprung intervjuas eller beskrivas i samband med samisk kultur, även om deras verk kunde anses sakna koppling till ”samiskhet”.

Den andra stereotypen som är definierad i studiens teoretiska förankring, *Rensköötaren*, kunde anses svårare att urskilja i respektive studerad artikel. Flertalet artiklar handlade om samiska rensköotare och renskötsel, men de flesta artiklarna beskrev detta på ett objektiva sätt utan att måla upp en bild av samerna som ”den ädla vilden” eller som en person som har en nära, magisk relation till naturen. När denna fördomsfulla bild däremot uppstod, skedde det oftare i DN och GP i proportion till de antal artiklar som publicerades inom området, än i Norrbottens-Kuriren. Det kan bero på att det finns ett starkare postkolonialt synsätt på samer för icke-samer i södra Sverige, eftersom dessa ofta saknar daglig kontakt med och kunskap kring den samiska befolkningen. Att därför framhäva renskötseln som något annorlunda och kanske underlägset och som står i nära kontakt med naturen, stärker majoritetssamhällets syn på den egna gruppen som stark och överlägsen.

Studiens tredje samiska stereotyp, *Konfliktsökaren*, bygger på Meths, Williams och Willis (2014) representation av ”den andre” som ett hot mot samhället. Här studerades förekomsten av bilden av samerna som konfliktsökare genom att tolka om artiklarna innehöll någon typ av konflikt och om dessa kunde kopplas till den samiska befolkningen. I DN och GP var antalet konfliktorienterade artiklar marginellt till skillnad från i Norrbottens-Kuriren där ett stort antal var både konfliktorienterade och samtidigt hade ett samiskt fokus. Det beror förslagsvis på att det är i dessa områden som samerna lever och där det förekommer motsättningar mellan dem och majoritetssamhället i större utsträckning än i de södra delarna av Sverige. Betoningen på samer som just samer i konfliktorienterade artiklar framställer majoritetssamhället som det ”normala” och samerna blir även här genom den konfliktsökande stereotypen ”den andre”.

Utöver att studera artiklarna var för sig i syfte att undersöka förekomsten av de tre stereotyperna, gjordes även en övergripande tolkning där samtliga artiklar studerades som en enhet. Även om inte respektive artikel för sig innehöll någon fördomsfull eller stereotypisk representation av samerna, utan ansågs skrivna på ett objektiva och relevant sätt, tycktes samtliga tre stereotyper framträda i den övergripande tolkningen. Samerna som *kulturbärare* framträdde ur ett mer övergripande perspektiv eftersom ett stort antal av artiklarna som helhet hade ett kulturellt fokus i samband med samerna, och att flera nyheter inom andra kategorier framhövdes i kulturella samband. Att få artiklar dessutom handlade om samiska artister eller författare utan att den samiska kulturen sattes i fokus, även om detta inte var relevant för den aktuella personen, framhövde ytterligare hur en samisk individ blir en slags bärare av sin kultur. Även kring stereotypen *rensköötaren* kunde, trots flertalet objektiva representationer i artiklarna, en övergripande stereotypisering tolkas som framträdande. Eftersom ett stort antal artiklar handlade om just renskötsel, och att detta var ett av få yrken som framhövdes i samband med samiska nyheter och eftersom få andra identiteter fick ta plats i rapporteringen, skapas trots artiklarnas respektive objektivitet en övergripande sammankoppling mellan samerna som just rensköotare. Även den tredje stereotypen, *konfliktsökaren*, kunde tolkas som framträdande genom en övergripande analys av artiklarna. Trots att inte alla artiklar framställde just samerna som den som motsatte sig eller bråkade, resulterar det stora antalet artiklar som berör konflikter i samband med den samiska befolkningen i en förstärkning av samerna som konfliktsökare.

## 8. Diskussion och avslutning

Nyhetsmedia innehar stor makt i dagens samhälle genom att de i sin rapportering påverkar bland annat hur "den andre" uppfattas i förhållande till den egna gruppen samt vilka politiska frågor och områden som uppmärksammas. Syftet med den utförda undersökningen var att få en uppfattning om hur nyhetsmedia väljer att rapportera nyheter relaterade till samer och hur dessa framställs. Detta har gjorts med hjälp av de tre följande frågeställningarna; "Vilket medialt utrymme får samer i den svenska nyhetsrapporteringen?", "Vilket innehåll har nyhetsrapporteringen kring samer?" samt "Hur framställs samer i nyhetsrapporteringen?" I nästkommande stycke kommer dessa frågor kortfattat att besvaras. Därefter följer en avslutande diskussion samt en beskrivning av studiens relevans och förslag på vidare forskning.

Den genomförda studien visar att den samiska befolkningen i Sverige idag får ett begränsat utrymme i den svenska nyhetsrapporteringen. Under ett år publicerades det totalt 346 stycken artiklar i de tre dagstidningarna som på ett eller annat sätt berörde just urfolksgruppen samer. I DN och GP publicerades strax över 50 stycken i vardera tidning, medan resterande artiklar publicerades i Norrbottens-Kuriren. Av alla dessa var det enbart 115 stycken som hade ett klart samiskt fokus. De flesta artiklar hamnade i kategorin där samerna enbart nämndes, vilket reducerar resultatet för utrymmet markant. Dessutom var det nästan hälften av DN:s och GP:s sammanlagda artiklar som skrevs på grund av visningen av serien *Midnattssol* och filmen *Sameblod*, vilket kan tyda på att antalet artiklar som skriver om samer vanligtvis är mycket lägre. Angående nyhetsrapporteringens innehåll visar studien att när det väl rapporteras om samerna i de utvalda nyhetsmedierna är det ofta ett stort fokus på nyheter kopplade till kultur, framförallt i DN och GP. Artiklarna berör bland annat litteratur, musik, TV, film och slöjd. I Norrbottens-Kuriren berörde många artiklar lokal politik och statens roll i förhållande till den samiska befolkningen, ämnen som fick lite utrymme i de övriga två dagstidningarna, där dessa ämnen oftast togs upp i artiklar med kulturellt fokus. Angående framställning av samer i den rådande nyhetsrapporteringen, beskrivs samer till viss del genom stereotypa bilder och i studien urskildes *Kulturbäraren*, *Renskötaren* och *Konfliktsökaren*. Precis som tidigare forskning och teoretisk förankring visar förekommer klassiska bilder av den andre som uppstått genom postkolonialism och andrafiering, och dessa går att urskilja även i framställningen av samerna. Konfliktsökaren får ta plats då dessa artiklar kan anses ha ett nyhetsvärde, medan Renskötaren och Kulturbäraren är mer harmlösa bilder som både media och staten ofta framhäver. Dessa stereotyper var inte framträdande i varje enskild artikel, men ser man på nyhetsinnehållet till sin helhet framställer nyhetsmedia samerna som en homogen grupp med begränsade identiteter, vilket skapar stereotyper.

Föreliggande studie, tillsammans med de undersökningar som presenteras i tidigare forskning, visar hur nyhetsmedia är ett forum med stor makt där idéer, åsikter och värderingar sprids. Det är en plats där stereotyper och fördomsfulla identiteter kan bildas beroende på hur media väljer att framställa de som skiljer sig från majoritetssamhället, vilket i sin tur påverkar hur samhället väljer att uppfatta "den andre" i förhållande till sig själv. Även om vissa tidigare undersökningar tyder på att en positiv förändring kring framställningen av minoritetsgrupper håller på att utvecklas bekräftas inte det av föregående studie. Den marginaliserade nyhetsrapporteringen kring samer kan grunda sig i olika geografiska, demografiska och postkoloniala anledningar. Tolkningen kring att rapporteringen kring gruppen är liten kräver ändå frågan vad en rimlig rapportering kring den samiska gruppen kan anses vara. En mindre jämförelse kan göras genom sökningar i Retriever Mediearkivet där

DN beräknas ha nästan tre gånger så många (141 artiklar) som berör en av Sveriges andra minoriteter, romerna, under undersökningens tidsperiod. I Norrbottens-Kuriren utgör nyheter kring samer dessutom bara strax över 0,8 % av det totala antalet artiklar under den valda tidsperioden, trots att det är en tidning som ges ut i området där Sápmi ligger. Till skillnad från andra grupper och minoriteter räknas samerna även som Europas enda urfolk och lever i ett område som täcker nästan halva Sverige, vilket ytterligare förvånar ointresset för dem. Det kan också anses irrelevant att försvara en marginalisering av en grupp enbart på grund av att gruppens storlek är liten. Det handlar på ett sätt om vilken typ av land Sverige bör vara och utvecklas till, ett samhälle där olika typer av identiteter får ta plats eller inte, och där jämlikhet anses vara en viktig fråga eller inte.

Den kulturella kopplingen mellan samernas situation och de kulturella nyheterna är på ett sätt fördelaktig då frågor som anses viktiga för samerna trots allt uppmärksammas, vilket de kanske inte hade gjort annars. Det kan också anses märkligt att en samisk nyhet sällan ska kunna rapporteras eller en samisk person sällan ska kunna beskrivas eller intervjuas, utan att det ska läggas en tyngd på att exotifiera denne. Den kulturella och underhållande kopplingen till nyheter kring den samiska befolkningen, tillsammans med det bristande utrymmet, kan som nämnt bero på ett medvetet försök att gömma Sveriges koloniala historia. Genom förminskande stereotyper och att avgränsa den samiska befolkningen mot den egna gruppen, majoritetssamhället, undviks samiska frågor att uppmärksammas som kan anses hotfulla mot det svenska majoritetssamhället, exempelvis rättigheter eller självbestämmande. När samer dessutom beskrivs som konfliktsökare, någon som skapar problem och förstör för det svenska samhället, läggs fokus på att distansera det svenska samhället från den samiska befolkningen. Därmed läggs mindre fokus på Sveriges historiska förtryck av sitt urfolk samt att skapa förändring i de postkoloniala maktstrukturer som fortfarande finns i samhället.

Relationen mellan svenska staten, den mediala nyhetsrapporteringen samt hur människor uppfattar sig själva i förhållande till andra kan anses vara en farlig relation som borde granskas och kritiseras mer. Trots att denna beskrivning av media ger en mörk bild för alla de grupper och individer som upplever sig framställda på ett felaktigt eller fördomsfullt sätt, bör det inte glömmas att medieforumet också kan påverka utvecklingen att gå i en positiv riktning. Genom att uppmärksamma problemet och därigenom skapa nyans i framställandet av olika grupper och ändra prioriteringarna av vilka frågor som bör uppmärksammas, kan nyhetsmedia utgöra en plats för förändring i samhället. Bland annat skulle enskilda grupper kunna få friheten att framställa sig själva, istället för att majoritetssamhället ska skapa bilder av dessa utifrån sina egna verktyg och ramverk. Att utmana smala och felaktiga stereotyper skulle kunna påverka vilka politiska frågor som lyfts och uppmärksammas, samt hur den postkoloniala relationen mellan samerna och majoritetssamhället kommer att se ut i framtiden.

Denna studie kan anses ha oerhörd vikt i dagens svenska samhälle. Inte bara bidrar den till ytterligare kunskap inom ett relativt ostuderat område, framförallt där det saknas nya studier med fokus om det samiska urfolket. Den uppmärksammar även en av flera ofta bortglömda folkgrupper i Sverige. Att uppmärksamma hur postkolonialismen lever kvar i dagens Sverige, och som genom mediernas skapande av ett "vi och dem" förstärks, är viktigt. Det ger samhället möjlighet att ifrågasätta det agerande som sker mot de mindre grupperna i samhället. Studien har haft både ett brett och djupt fokus med ett stort urval och många variabler, något som kan ses både som en svaghet

och en styrka. Urvalet anses relevant på grund av studiens syfte att bidra till att presentera en bred bild av dagstidningars rapportering kring samer samt till att ge en fördjupande bild av dess framställning. Vidare skulle en djupare analys av specifika frågor också kunna genomföras och vara av stort intresse, exempelvis att enbart fokusera på vad som tas upp om samepolitik, stereotyper eller liknande i olika medier. Med ett mindre urval skulle ord och meningar kunna analyseras djupare för att få en annan typ av studie på samma område. Att genomföra en enkätstudie där samer får svara på frågor om hur de uppfattar att media framställer eller inte framställer dem, och hur de ser att det påverkar deras ställning i samhället och förhållandet gentemot majoritetssamhället har även potential att resultera i en intressant studie. Med ett stort antal respondenter skulle en studie av detta slag kunna ge viktiga resultat, dels för att förstå samerna och deras syn på frågan, och dels för att kunna jämföra med en studie som denna där innehåll i dagstidningar analyserats.

## 9. Referenslista

- Ashcroft, B., Griffiths, G., & Tiffin, H. (1998). *Key Concepts in Post-Colonial Studies*. London: Routledge
- Baer, L. (2005). The Rights of Indigenous Peoples – A Brief Introduction in the Context of the Sámi. *International Journal on Minority and Group Rights*, 12(2-3), 245- 268. Hämtad från <http://heinonline.org/HOL/Page?public=false&handle=hein.journals/ijmgr12&page=245&collection=journals>
- Blume, E. (2017, 8 jan). Bolagen står i kö för att gräva guld. *GP.se*. Hämtad från <http://www.gp.se>
- Brodin, B., & Pikkarainen, H. (2008). *Diskriminering av samer - samers rättigheter ur ett diskrimineringsperspektiv*. (DO:s rapportserie 2008:1). Hämtad från Diskrimineringsombudsmannen: <http://www.do.se/globalassets/publikationer/rapport-diskriminering-av-samer.pdf>
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*, Uppl. 2. Stockholm: Liber
- Cottle, S. (2000). *Ethnic Minorities and the Media*. Maidenhead: Open University Press
- Covarrubias, R., Fryberg, S., Leavitt, Peter., & Perez, Yvonne. (2015). “Frozen in Time”: The Impact of Native American Media Representations on Identity and Self-Understanding. *Journal of Social Issues*, 71(1), 39-53, doi:10.1111/josi.12095
- Dagens Nyheter. (2008). *Om Dagens Nyheter*. Hämtad 15 maj, 2017, från <http://www.dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/>
- El Mahdi, J. (2003). Stereotyper påverkar nyhetsvärdering. *Quick Response*. Hämtad 5 maj, 2017, från <http://web.comhem.se/helenawalter/artiklar/stereo.pdf>
- Fahl, H. (2017, 11 mars). Melodifestivalen 2017. *DN.se*. Hämtad från <http://www.dn.se>
- Forsberg, M. (2016, 27 apr) Isak kan bli årets unga eldsjäl. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>
- Georgiou, M. & Silverstone, L. (2005). Editorial Introduction: Media and Minorities in Multicultural Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 31:3, 433-441. doi:10.1080/13691830500058943
- Gherasim, M. & Staiculescu, A. R. (2013). ROMA REPRESENTATION IN THE MEDIA. *Contemporary Readings in Law and Social Justice*, 5(2), 947-955. Hämtad från <http://proxy.library.ju.se/login?url=http://search.proquest.com/docview/1475143740?accountid=11754>



Göteborgs-Posten. (u.å.). *Göteborgs-Posten – lokalsinne i världsklass*. Hämtad 15 maj, 2017, från <http://info.gp.se>

Hagerman, M. (2016, 13 maj). En historia om oss alla. *DN.se*. Hämtad från <http://www.dn.se>

Henriksen, J. (2008). The continuous process of recognition and implementation of the Sami people's right to self-determination. *Cambridge Review of International Affairs*, 21(1), 27-40. doi:10.1080/09557570701828402

Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*, Uppl. 2. Malmö: Gleerups Utbildning.

Holm, K.(2016, 21 maj). Litterär kamp för jämlikhet. *GP.se*. Hämtad från <http://www.gp.se>

Holmgren, L. Jacobsson, L., & Omma, L. (2011). Being a Young Sami in Sweden Living Conditions, Identity and Life Satisfaction. *Journal of Northern Studies*, 5(1), 9-28. Hämtad från <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:443303/FULLTEXT01.pdf>

Jillker, R. (2017, 16 mars). Kiruna kommun anmäld till DO. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Kihlberg, J. (2016, 28 dec). Renarna drabbas redan av förändrat klimat. *DN.se*. Hämtad från <http://www.dn.se>

Krönlein, C.

(2016a, 1 apr). Orimliga anklagelser från FN. *GP.se*. Hämtad från <http://www.gp.se>

(2016b, 30 juni). 20-åring döms för hets mot samer. *GP.se*. Hämtad från <http://www.gp.se>

Kuhmunen, T. (2017, 25 mars). Fortsatt strid om skoterförbud. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Lantto, P., Mörkenstam, U. (2008). Sami Rights and Sami Challenges: The modernization process and the Swedish Sami movement, 1886–2006. *Scandinavian Journal of History*, 33(1), 26-51. doi:10.1080/03468750701431222

Lange, A. (1998). *Samer om diskriminering: en enkät- och intervjuundersökning om etnisk diskriminering på uppdrag av Diskrimineringsombudsmannen (DO)*. Stockholm: Stockholms Universitet, Centrum för invandringsforskning (CEIFO).

Ledman, A. (2014, 12 november) *Bilden av det samiska*. [Video] Hämtad från <https://www.youtube.com/watch?v=ApYswVnKOPo>

Lindstrand, Å. (2017, 7 jan). Konst med klangbotten i rasbiologin. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Marañón, F., Muñiz, C., Rodríguez, A. & Saldierna, A. (2013). Screens to See the World. Television Stereotypes of the Mexican Indigenous Population and the Generation of Prejudice. *Revista Latina de Comunicación Social*, 68, 290-380. doi:10.4185/RLCS-2013-978

Mahtani, M. (2001). Representing minorities: Canadian media and minority identities. *Canadian Ethnic Studies*, 33(3), 99-133. Hämtad från <http://proxy.library.ju.se/login?url=http://search.proquest.com/docview/215637496?accountid=11754>

McCausland, Ruth. (2004) Special Treatment - The Representation of Aboriginal and Torres Strait Islander People in the Media. *Journal of Indigenous Policy*, 16(4), 84-98. Hämtad från <http://www.austlii.edu.au/au/journals/JIIndigP/2004/16.html>

Meth, P., Williams, P., & Willis, K. (2014). *Geographies of Developing Areas, The Global South in a Changing World*. New York: Routledge

Nationella sekretariatet för genusforskning. (2016) *Andrafrifering*. Hämtad 19 maj, 2017, från <http://www.genus.se/ord/andrafrifering/>

Nordlund, S. (2016, 17 dec). Gruvan fråga för regeringen. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Norrbottens-Kuriren. (u.å.). *Om Norrbottens-Kuriren*. Hämtad 17 maj, 2017, från <http://www.kuriren.nu/nyheter/>

Nyström, J. (2017, 10 mars). Naturskydd och samiska rättigheter i ny avhandling. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Pietikäinen, S. (2003). Indigenous identity in print: representations of the Sami in news discourse. *Discourse & Society: An International Journal for the Study of Discourse and Communication in Their Social, Political and Cultural Contexts*, 14(5), 581-609. doi:10.1177/0957926503014500

Sametinget. (2015). *Varför finns Sametinget?* Hämtad 5 maj, 2017, från <https://www.sametinget.se/1042>

Sametinget. (2016). *Samerna i Sverige*. Hämtad 12 mars, 2017, från <https://www.sametinget.se/samer>

Sametinget. (2017). *Om Nordisk Samekonvention*. Hämtad 5 maj, 2017, från <https://www.sametinget.se/1110>

Samiskt Informationscentrum.

(u.å.-a). *Antal samer i Sápmi*. Hämtad 10 mars, 2017, från <http://www.samer.se/1536>

(u.å.-b). *Samepolitik i rasismens tidevarv*. Hämtad 1 april, 2017, från <http://www.samer.se/1042>

(u.å.-c). *David mot Goliat*. Hämtad 9 mars, 2017, från <http://www.samer.se/1098>

Sjöberg, K. (2017, 5 jan). Stipendium till Jokkmokkspodden. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Sveriges Radio. (2003). *Underkänt betyg för svenska nyhetsmedier*. Hämtad 10 maj, 2017, från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2327&artikel=306759>

SVT Nyheter (2011). *Media förstärker fördomar mot invandrare*. Hämtad 25 maj, 2017 från <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbotten/media-forstarker-fordomar-mot-invandrare?>

Swedenmark, E. (2017, 4 feb). Samers vittnesmål gestaltas på teatern. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

Tosser, M. (2016, 8 apr). Nu tar Sofia Jannok till Orda på nytt. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

TU.

(u.å.-a). *Norrbottens-Kuriren*. Hämtad 15 maj, 2017, från <http://www.dagspress.se/medieverktyg>  
(u.å.-b). *Göteborgs-Posten*. Hämtad 15 maj, 2017, från <http://www.dagspress.se/medieverktyg>

Unga, M. (2017, 19 jan). Missnöjet stort mot nordiska förslaget. *Kuriren.nu*. Hämtad från <http://www.kuriren.nu>

## 10. Bilaga

Sammanställt resultat från analyschemat.

	Norrbottnens-Kuriren	Dagens Nyheter	Göteborgs-Posten
<b>Har artikeln ett samiskt fokus?</b>			
Ja	88	12	15
Delvis	57	12	16
Samer/samiskhet nämns bara	95	31	20
<b>Vad handlar artikeln om?</b>			
Självbestämmande	3	4	0
Statens roll	24	6	7
Samekonventionen	3	0	1
Samepolitik	49	4	4
Land, vatten och naturresurser	41	3	4
Rensköttsel	36	6	2
Diskriminering	10	14	12
Fördomar och okunskap	24	12	8
Populärkultur	35	31	25
Övrig Kultur	80	15	16
Konflikt	65	6	4
<b>Sammanställning Teman</b>			
Politik	63	10	7
Natur och näringar	60	7	4
Kultur	115	36	34
Diskriminering och okunskap	34	18	14
Konfliktorienterat innehåll	65	6	4
<b>Varför skrivs denna artikel?</b>			
Underhållningssyfte	51	35	29
Opinionsbildningssyfte	5	6	0
Kunskapsspridningssyfte	18	6	5
Nyhetsrapportering	87	33	42
<b>Hur speglas stereotyper/fördomar?</b>			
"Kulturbäraren"	36	11	5
"Konfliktsökaren"	20	2	0
"Renskötaren"	18	9	3
Inte alls	166	37	43
<b>Är artikeln konfliktorienterad?</b>			
Ja	65	6	4
Nej	175	49	47
<b>Är "samiskheten" relevant?</b>			
Ja	229	48	44
Nej	11	7	7
<b>Totalt antal artiklar</b>	240	55	51